gemeente Barneveld

Kadernota

2018-2021

7 juni 2017

Inhoudsopgave

1. Raadsbesluit 3
2. Aanbieding 3
A) Inleiding 4
B) Ontwikkelingen 4
C) Visie 5
D) Belangrijke thema's 5
E) Uitgangspunten prognose meerjarenbegroting 2018 – 2021 (financiële kader) 7
F) Prognose van de meerjarenbegroting 8
G) Doorvertaling naar Programmabegroting 8
H) Besluitvorming 9
3. Programma's 9
Programma 1 – Participatie en ondersteuning 9
Programma 2 – Bedrijvigheid en bereikbaarheid 15
Programma 3 – Woon- en leefomgeving 22
Programma 4 – Bestuur en interne dienstverlening 33
4. Financieel Meerjarenperspectief 2018 – 2021 38

Bijlage 43
Beleidstoevoegingen 2018-2021 (aanpassing en aanvulling ten opzichte van Programmabegroting 2017) 43

Raadsbesluit

Nr. 17-47

De raad van de gemeente Barneveld;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, nr. 17-47;

Met inachtneming van de aangenomen moties genummerd: 2, 5, 6, 7, 8, 10, 14, 16, 21, 22 en 24;

Met inachtneming van het aangenomen amendement genummerd 1 van Pro'98 en BurgerInitiatief om;

- **Op pag. 27 Duurzaamheid/Ontwikkelingen/Energievisie toe te voegen: *Om de doelstellingen te realiseren is een grote inzet – naast die van burgers, bedrijven en organisaties - van de gemeentelijke organisatie noodzakelijk. De ambtelijke capaciteit moet daarop worden toegesneden.***

- **Op pag. 40 Toelichting op prognose Meerjarenbegroting, Regel 7 Aanpassing organisatie, in de één na laatste zin, na 'ruimtelijke ontwikkeling' toe te voegen: *'duurzaamheid'***

Toelichting: Voldoende ambtelijke capaciteit is een harde voorwaarde om de gemeente een volwaardige rol te laten vervullen in de realisatie van haar eigen (ambitieuze) energiedoelstellingen.

besluit:

1. als kader voor de Programmabegroting 2018 de programma's van de Kadernota 2018-2021 vast te stellen, inhoudende de visie en de prioriteiten;
   Op pag. 27 Duurzaamheid/Ontwikkelingen/Energievisie toe te voegen: *Om de doelstellingen te realiseren is een grote inzet – naast die van burgers, bedrijven en organisaties - van de gemeentelijke organisatie noodzakelijk. De ambtelijke capaciteit moet daarop worden toegesneden.*

   Op pag. 40 Toelichting op prognose Meerjarenbegroting, Regel 7 Aanpassing organisatie, in de één na laatste zin, na 'ruimtelijke ontwikkeling' toe te voegen: *'duurzaamheid'*.

2. de prognose van de meerjarenbegroting 2018 - 2021, zoals vermeld het Financieel meerjarenperspectief 2018 - 2021, inclusief de voorgestelde beleidstoevoegingen, zoals vermeld op de bijlage, als kader voor de Programmabegroting 2018 vast te stellen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 7 juni 2017.
De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

Aanbieding

Barneveld, 2 mei 2017

Aan de raad,

A) Inleiding

Hierbij bieden wij u de Kadernota 2018-2021 ter vaststelling aan. Daarmee worden de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de Programmabegroting 2018 en de procedure (wat gaan we wanneer doen) bepaald.

Dit is de laatste Kadernota die door de raad in deze samenstelling wordt behandeld. Wij zien daarin aanleiding om te reflecteren op de afgelopen periode, met het doel om van daaruit de vertrekpunten voor de komende tijd te bepalen. Daarbij hebben wij de ambities, zoals die in de in 2016 vastgestelde Strategische Visie Barneveld 2030 zijn geformuleerd, doorvertaald.

In deze Kadernota schetsen wij welke ontwikkelingen er zijn en waar wij ons de komende jaren op willen richten. Mocht dit betekenen dat er op terreinen meer geld noodzakelijk is, dan motiveren we dit en brengen dit, in de bijlage beleidstoevoegingen, in beeld. Verder melden wij de beleidsmatige- en financiële ontwikkelingen, die zich na de vaststelling van de Programmabegroting 2017 hebben voorgedaan en actualiseren wij de financiële meerjarenbegroting ten opzichte van de Programmabegroting 2017.

B) Ontwikkelingen

De gemeente Barneveld heeft een aanzienlijke groei doorgemaakt. Er is veel gebouwd en tot ontwikkeling gebracht. Ook de komende jaren zet de groei door.

Hierbij baseren wij ons onder andere op de macro economische verkenningen van het Centraal Plan Bureau. Die geven aan dat er in 2017 en volgende jaren, zowel mondiaal als nationaal, sprake is van doorzettende economische groei. In het lopende jaar wordt de Europese economische groei wel wat gedrukt door de toegenomen onzekerheid als gevolg van de Brexit. De inflatie in het eurogebied blijft heel laag, doordat er nog veel onbenutte productiecapaciteit is, maar loopt volgend jaar iets op.

Dit betekent voor de regionale economie dat de koopkracht van de inwoners toeneemt en de werkgelegenheid naar verwachting stijgt. Dit met de aantekening dat het op dit moment nog niet bekend is wat de agenda van het nieuwe kabinet zal zijn ten aanzien van de doorontwikkeling van de arbeidsmarkt, de energietransitie, de vermaatschappelijking van investeringen en de gemeentefinanciën.

Internationaal nemen de zorgen toe over de groeiende schuldenlast (ca. €135.000 miljard; 225% van de gehele wereldeconomie). De omvang van de mondiale schuldenlast is sinds het begin van deze eeuw tot nu sterk toegenomen, schrijft het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in haar rapport ‘Fiscal monitor’. Daarbij geeft zij aan dat schuld op zich geen probleem is, zeker niet voor een groeiende economie, maar dat een excessieve schuld voorkomen moet worden. Met een excessieve schuld neemt de kans op een financiële crisis toe. Om problemen te voorkomen, moet de (private) schuldenberg worden verkleind, maar dat proces vordert traag. Door de kwakkelende economie en de lage inflatie blijft het lastig om uit de schulden te groeien. Het IMF hecht er belang aan dat overheden hun buffers in goede tijden weten te versterken. Ditzelfde geldt ook voor onze gemeente: wij blijven de ontwikkeling van de financiële ratio’s monitoren. In deze Kadernota hebben wij dan ook de verwachte ontwikkeling op onze financiële ratio’s als toelichting op het financieel meerjarenperspectief opgenomen.

Ook leidt de groei van de werkgelegenheid en de afname van het aantal werkzoekenden inmiddels wel tot een zekere spanning op de arbeidsmarkt ten aanzien van bepaalde functiegroepen. Wij merken daarbij op dat er een stevige opgave op de schouders van de gemeente rust als het gaat om de integratie van statushouders en de begeleiding naar betaald werk.

Verder wijst het Centraal Planbureau op de noodzaak van een voortgaande energietransitie. Daarvoor zijn enerzijds nieuwe technologieën voor energieopwekking en verbetering van bestaande technologieën cruciaal. Anderzijds vraagt dit om een versterking van het bewustzijn en daarmee het draagvlak voor een gezamenlijke

inzet van bedrijven, burgers en overheid.

Nieuwe digitale diensten en markten ontstaan en stellen hoge eisen aan de digitale infrastructuur. Zij beïnvloeden de wijze waarop er gecommuniceerd wordt en de wijze waarop diensten worden aangeboden. Dat geldt ook voor de gemeentelijke dienstverlening op alle beleidsterreinen.

Een andere trend is de doorgaande versterking van de rol van de gemeente als eerste overheid. De decentralisaties in het sociaal domein van de afgelopen jaren, hebben veel impact gehad voor de inwoners en de gemeentelijke organisatie. De visie “Zelf - Samen -Gemeente” die is gehanteerd, is een goede basis geweest voor draagvlak in en initiatieven uit de samenleving en deze blijft gehandhaafd.

Na deze decentralisaties is nu de invoering van de Omgevingswet de meest ingrijpende verandering. De voorbereidingen hiervoor zijn volop in gang. Nieuwe vormen van democratie ontwikkelen zich. De bestaande democratische structuren lijken niet meer voldoende in staat om alléén de aansluiting tussen overheid en samenleving te waarborgen. De samenleving vraagt om veerkracht en aanpassingsvermogen. De netwerksamenleving, waarin gemeente en samenleving op basis van gelijkwaardigheid samenwerken en verantwoordelijkheid nemen, ontstaat en ontwikkelt zich.

C) Visie

Het moet prettig wonen en werken zijn in de gemeente. Wonen moet aantrekkelijk en veilig zijn in toekomstbestendige, gevarieerde wijken en dorpen, met meer sociale samenhang. De ambitie voor de eerstkomende jaren is een uitbreiding van gemiddeld 400 woningen per jaar, met meer ruimte voor consumentgericht bouwen.

Vroegtijdige betrokkenheid van de samenleving is belangrijk. De inhoud is daarbij leidend om burgers te kunnen aanspreken en bepalend voor de vraag wie betrokken moet worden en hoe de wenselijke samenwerkingsarrangementen er uit moeten zien. Van ons als overheid wordt daarbinnen meer een faciliterende rol verwacht dan een beleidsbepalende rol. Daarvoor is transparantie nodig en zeker ook inclusiviteit. Iedereen moet de kans hebben mee te doen en na de denken over de gezamenlijke waarden. Daarbinnen is het juist belangrijk dat mensen hun eigen koers kunnen bepalen om bij te dragen aan de afgesproken doelen.

Wij zien dit als een belangrijk uitgangspunt bij de uitwerking van de programma’s en de inzet van de personele capaciteit de komende jaren.

D) Belangrijke thema's

De ontwikkelingen en de visie leiden tot de volgende thema's. De volgorde hiervan wordt bepaald door de volgorde van de programma's, waarin deze thema's vervolgens worden uitgewerkt.

Sociaal domein
Binnen het sociaal domein zien wij het stimuleren en ondersteunen van participatie als leidend principe. Iedereen moet binnen zijn of haar mogelijkheden in staat zijn mee te doen. Wij zetten in op het terugdringen van laaggeletterdheid en het (her-)intreden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waaronder statushouders en mensen met een arbeidsbeperking. De gemeente heeft een goed aanbod aan regelingen om inwoners met een laag inkomen te ondersteunen. Wij willen doorgaan met het stimuleren dat de inwoners, waarvoor deze regelingen bedoeld zijn, er beter gebruik van maken. In de Jeugdhulp zetten wij extra in op nazorg na bepaalde intensieve trajecten, waarin ook het netwerk betrokken wordt, om ervoor te zorgen dat er geen terugval plaatsvindt. Bij de Jeugdhulp speelt ook de financiële problematiek rondom de zogenaamde instellingsvoogdij. Vooral hierdoor is bij onze gemeente in 2016 een groot tekort op de jeugdhulp ontstaan. Al langere tijd lopen er gesprekken en verkenningen met het ministerie, de VNG en vergelijkbare gemeenten, om dit financiële probleem op te lossen. Inmiddels zijn er ook in de Tweede Kamer vragen gesteld over deze problematiek. De verwachting is dat in de meicirculaire 2017 een voorlopige oplossing opgenomen is.

Bedrijvigheid en Werklocaties

De programmering van werklocaties is door de provincie hoog op de agenda geplaatst. Daarbij wordt uiterst kritisch gekeken naar plannen tot uitbreiding van bedrijventerreinen, gezien het nog beschikbare aanbod in de regio en de provincie. Voor Barneveld geldt echter dat de dynamiek en groei sterk afwijkt van het provinciale en landelijke gemiddelde. Dat is voor ons reden om te blijven werken aan plannen voor de verdere uitbreiding van Harselaar en passende oplossingen voor de behoefte aan werklocaties bij Stroe en Voorthuizen. Uitbreiding van bedrijventerreinen zal slechts mogelijk zijn als dat niet leidt tot leegstand op bestaande terreinen. Een actief beleid is gericht op kwaliteit van bestaande terreinen, waarbij revitalisering van Harselaar Oost de hoogste prioriteit heeft.

Vanuit het bedrijfsleven wordt aandacht gegeven aan het behoud en aantrekken van hoger opgeleiden voor de Barneveldse economie. Daarvoor is het initiatief Barneveld Tomorrow door een aantal ondernemers, met steun van de Barneveldse Industriële Kring, gestart. Hiermee wordt op een goed doordachte manier de start van jonge veelbelovende ondernemers bevorderd in een combinatie van incubator-faciliteiten met coaching en samenwerking met bestaande bedrijven.

Door Aeres (waaronder het Groenhorstcollege en PTC+ vallen) wordt in goed overleg met de gemeente gewerkt aan de doorontwikkeling van de campus Barneveld, in verband met de groei van het aantal studenten en nieuwe activiteiten, zoals het Poultry Expertise Centre. In dat plan is naast uitbreiding van onderwijsfaciliteiten ruimte voor een businesscentre, incubators en studentenhuisvesting.

Voor het functioneren van bedrijven en burgers is de beschikbaarheid van breedband in de hele gemeente van belang. Nog dit jaar wordt de vraagbundeling voor een deel van het buitengebied uitgevoerd en bij voldoende belangstelling wordt gestart met de aanleg.

Voor het vestigingsklimaat in de gemeente is de beschikbaarheid en toegankelijkheid van kennis belangrijk, naast de fysieke infrastructuur. Met de doorontwikkeling van het Poultry Expertise Centre versterkt Barneveld de internationaal leidende positie en wordt de aansluiting op de kennisas in de regio FoodValley beter zichtbaar. Ook op het gebied van het middelbaar beroepsonderwijs zijn er meerdere initiatieven die de opleidingsinfrastructuur in de gemeente en regio ten goede komen.

Circulaire economie en energiegebruik
Het voorkomen van afval door het steeds weer hergebruiken van grondstoffen en materialen wordt steeds gebruikelijker en raakt steeds meer ingeburgerd. Dat geldt ook voor het bewustzijn dat het gebruik van energie uit fossiele bronnen niet oneindig is. Het terugdringen van energiegebruik is belangrijk. Ook het zo optimaal mogelijk gebruik maken van opgewekte energie, zoals het benutten van restwarmte, is van belang. De komende jaren wil de gemeente 2% energie per jaar besparen en in 2020 moet 20% van de energie duurzaam opgewekt zijn, zoals vastgelegd in de in juli 2015 vastgestelde Energievisie. Om deze energiedoelstellingen te bereiken, is de inzet van en samenwerking met inwoners, ondernemers en gemeente essentieel. Duurzaamheid is een basisprincipe bij locatiekeuzes en inrichtingsplannen. In dat kader beogen wij om in de nieuw te bouwen wijk Bloemendal (Barneveld Noord) een volgende stap te zetten en te komen tot aardgasloos bouwen. In aansluiting op de reeds ingezette maatregelen rond bijvoorbeeld betere afvalscheiding, werken wij in regionaal verband mee aan het uitwerken en zo snel mogelijk implementeren van diverse oplossingsrichtingen. Bij dat laatste spelen thema's als biobased produceren en het verwerken van biomassa.

Bereikbaarheid
In 2017 behandelt de raad het (ontwerp) GemeentelijkVerkeers- en Vervoers Plan. Daarmee beschikt de gemeente over een samenhangende visie op de bereikbaarheid en de infrastructuur. In de komende jaren wordt binnen deze totaalvisie gewerkt aan grootschalige ingrepen, zoals de realisering van de tunnel onder de Baron van Nagellstraat, de aanleg van de Noordelijke Rondweg Voorthuizen en planontwikkeling voor de Oostelijke Rondweg Barneveld. Verder heeft onze gemeente namens de regio FoodValley de voortrekkersrol op zich genomen voor de studie naar de verbetering van de aansluiting A1-A30. De groei van het autoverkeer en de groei van de kernen vragen om duurzame en verkeersveilige oplossingen voor alle verkeersdeelnemers.

Buitengebied
Veel veehouderijen en landbouwbedrijven hebben het moeilijk. Extra investeringen en nieuwe ontwikkelingen zijn nodig om toekomstbestendig te boeren. De gemiddelde leeftijd is hoog enbedrijfsopvolgers zijn lang niet altijd aanwezig. Veel bedrijven zullen daarom in de komende tijd stoppen. Dit leidt tot grote vraagstukken, zoals

het welzijn van de betrokken mensen en het beheer van het landschap. De bedrijven die door gaan staan eveneens voor ingrijpende beslissingen. Keuzes tussen specialiseren in een niche-markt of juist kiezen voor verdere optimalisering, doorgaans gepaard gaand met uitbreiding, vanwege het draagvlak voor de noodzakelijke investeringen.

In februari 2017 hebben de ketenpartners het Manifest van Salentein opgesteld, met wenselijke acties gericht op het bieden van een duurzame toekomst aan de primaire sector in de regio FoodValley. Gezonde verdienmodellen voor agrarische ondernemingen zijn van groot belang voor de hele Agro & Foodketen in FoodValley en voor de vitaliteit van ons buitengebied. Ook de overheden hebben hierin een rol, die wij de komende jaren op een passende wijze pro-actief willen invullen.

Daarnaast laten onderzoeken een relatie zien tussen veehouderij en gezondheid, vooral tussen fijnstofuitstoot en longklachten. Samen met de veehouders en de toeleverende industrie willen we daarom de uitstoot van fijnstof en andere emissies zien te reduceren. Hiervoor is eind 2016 het Manifest Gezonde Leefomgeving FoodValley vastgesteld, door gemeenten, provincie en een groot aantal belangenverenigingen van de agrarische sector. Wij willen onze rol nemen in een daadkrachtige uitwerking en uitvoering van de acties die in het Manifest benoemd zijn.

Het stoppen van agrarische bedrijven leidt tot een behoefte aan nieuwe economische functies om het buitengebied vitaal te houden. Goede regelingen voor vrijkomende agrarische bebouwing bieden kansen om bij te dragen bij aan de toekomst van het platteland, zowel voor de ruimtelijke kwaliteit als voor de economische vitaliteit.

De komende jaren zal de toeristische marketing en promotie versterkt worden, om recreanten en toeristen te verleiden om naar de Veluwe te komen. We willen een toekomstbestendige verblijfsrecreatiesector, waarvoor een herstructurering van de verblijfsrecreatie wenselijk is in de Veluwse gemeenten. Wij sluiten hiervoor aan bij het project Vitale Vakantieparken.

E) Uitgangspunten prognose meerjarenbegroting 2018-2021 (financiële kader)

Vorig jaar heeft u, bij de vaststelling van de Programmabegroting 2017, een meerjarenbegroting vastgesteld. Bij de opstelling van deze Kadernota is de meest actuele informatie gebruikt om de meerjarenprognose op te stellen. Daarbij zijn relevante voorstellen opgenomen en onderdelen aangepast naar de laatste inzichten. In de huidige prognose zijn alleen de wijzigingen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2017 weergegeven. Hierbij is rekening gehouden met zowel interne als externe ontwikkelingen. Door ons zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Zicht op een sluitende meerjarenbegroting
Het begrotingsjaar 2018 is sluitend en ook de andere jaren laten in de prognose meerjarenbegroting een sluitende begroting zien.

2. Voortzetten van de ingezette nullijn voor lonen en prijzen
Al enige jaren hanteert de gemeente een algemene nullijn voor de budgetontwikkeling. Dit betekent dat budgetten, subsidies en tarieven niet geïndexeerd worden. De werkelijke prijsontwikkeling is de afgelopen jaren zeer beperkt gebleven. Dit betekent dat wij de algemene nullijn voortzetten, met uitzondering van de aanpassing van de OZB. Conform het coalitieakkoord passen wij deze aan voor inflatie. Vanaf 2017 hanteren wij hiervoor een vijfjaarsgemiddelde inflatieontwikkeling over de vijf jaren voorafgaande aan de planperiode. In deze Kadernota hanteren wij een percentage in het meerjarenperspectief van 1,00%[1].
Daarnaast hebben wij in de Kadernota 2016-2019 compensatie van de cao ontwikkeling van de sociaal maatschappelijke en culturele instellingen opgenomen. Ook dit jaar stellen wij voor om hiervoor compensatie op te nemen en de subsidie aan de betreffende instellingen te verhogen met 1,4%[2] over de looncomponent in de subsidie.

3. Toevoegen van de jaarschijf 2021
a. De inkomsten van de gemeente nemen toe als gevolg van de groei van de gemeente;
b. De vrijval van kapitaallasten in 2021 wordt onder andere ingezet ten behoeve van de

vervangingsinvesteringen;
c. De extra OZB wordt, conform het coalitieakkoord, verhoogd gelijk aan het gemiddelde inflatiepercentage (zie ook punt 2).

4. Beleidstoevoegingen
In de Kadernota zijn aanvullende (structurele en incidentele) beleidstoevoegingen opgenomen. De beleidstoevoegingen treft u financieel uitgewerkt in de bijlage aan en worden in de programma's toegelicht.

5. Aanpassing organisatie
De afgelopen jaren heeft de organisatie formatie ingeleverd als gevolg van de bezuinigingen die zijn doorgevoerd. Dit was ook mogelijk doordat werkprocessen leaner ingericht zijn. De afgelopen tijd is het takenpakket, alsook de ambitie van de gemeente, toegenomen. In het voorliggende meerjarenperspectief is de wens opgenomen om de capaciteit te verruimen ter uitvoering van het beleid van de gemeente. Te denken valt aan capaciteit voor ontwikkelingen binnen het sociaal domein, het organiseren van de taken rondom de privacy-wetgeving en om de plannen in de ruimtelijke ontwikkeling en infrastructuur te kunnen realiseren.

6. Afbouw precario opbrengsten
Met ingang van 2022 heeft onze gemeente € 1,4 miljoen aan lagere opbrengsten in de exploitatiebegroting als gevolg van afschaffing van de precariobelasting. Voorgesteld wordt om de vaste storting in de algemene reserve (€ 800.000) vanaf 2022 te laten vervallen ter compensatie van de precario opbrengsten. Voor de resterende € 600.000 is in het voorliggende meerjarenperspectief een voorstel opgenomen om dit in tranches te dekken. Daarmee voorziet het college dekking voor de toekomstig wegvallende inkomsten.

[1] Bron: Centraal planbureau – Middellange Termijn Verkenning 2018-2021; bijlage 2 Kerngegevens voor Nederland; Inflatie – geharmoniseerde consumentenprijsindex: 2013: 2,6%; 2014: 0,3% 2015: 0,2%; 2016: 0,3%; 2017: 1,0%: gemiddeld is dit (afgerond op een kwartprocent) 1,00%.

[2] Bron: Centraal bureau voor de statistiek – cao-lonen, sector gesubsidieerde instellingen. Over 2016 bedraagt de ontwikkeling 1,4%.

F) Prognose van de meerjarenbegroting

Onderstaand treft u een resumerend overzicht van de uitkomsten van de prognose van de meerjarenbegroting aan. Ter vergelijking treft u de meerjarenbegroting aan, zoals die bij de Programmabegroting 2017 is vastgesteld. De actuele prognose meerjarenbegroting 2018-2021 treft u nader toegelicht aan in het onderdeel Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021.

Tabel prognose van de meerjarenbegroting in de Programmabegroting en Kadernota

bedragen x € 1.000

Meerjarenprognose	2018	2019	2020	2021
Programmabegroting 2017	105 (V)	205 (V)	213 (V)	213 (V)
Kadernota 2018 - 2021	56 (V)	16 (V)	8 (V)	10 (V)

Conclusie
Alle jaren laten een sluitende begroting zien. Op basis van deze uitkomst verwachten wij in aanmerking te komen voor de lichtste vorm van financieel toezicht door de provincie.

G) Doorvertaling naar Programmabegroting

Speerpunten
Na vaststelling van de Kadernota door uw raad, werken we de in de Kadernota genoemde prioriteiten als speerpunten uit in de Programmabegroting 2018. Daar waar speerpunten uit de Programmabegroting 2017 ook in 2018 relevant zijn, worden deze ook in de Programmabegroting 2018 opgenomen.

LTA
Waar sprake is van nieuwe onderwerpen, die als gevolg van de ingezette koers de komende jaren op de agenda komen, worden deze in de Lange Termijn Agenda (LTA) opgenomen. Ook kan de planning van reeds in de LTA opgenomen onderwerpen wijzigen. Een voorstel hiervoor zal eerst in de agendacommissie aan de

orde komen. Bespreking van de mutaties in de LTA vindt maandelijks plaats in de agendacommissie. Vervolgens worden deze in de maandrapportage en de LTA verwerkt. De maandrapportage wordt door de raad vastgesteld.

H) Besluitvorming

Wij stellen u voor:
1. als kader voor de Programmabegroting 2018 de programma's van de Kadernota 2018-2021 vast te stellen, inhoudende de visie en de prioriteiten;
2. de prognose van de meerjarenbegroting 2018 – 2021, zoals vermeld het Financieel meerjarenperspectief 2018 - 2021, inclusief de voorgestelde beleidstoevoegingen, zoals vermeld op de bijlage, als kader voor de Programmabegroting 2018 vast te stellen.

Programma's

1. Participatie & Ondersteuning

Visie

Wij willen dat inwoners van de gemeente Barneveld optimale kansen krijgen op het ontwikkelen of bevorderen van zelfstandigheid en daarmee op deelname aan de samenleving. Wij streven naar een samenleving waarin iedere inwoner naar vermogen meedoet, waarin mensen zich met elkaar verbonden weten. En we zorgen voor een professioneel vangnet. Eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid vormen hierbij het uitgangspunt. Omzien naar elkaar en onderlinge zorgzaamheid zijn van groot belang. Hierin zit de drieslag zelf – samen – gemeente. Het motto voor beleid en uitvoering binnen het sociaal domein is: op eigen kracht waar mogelijk, ondersteuning en hulp indien nodig. Dit sluit aan op de feitelijke ontwikkeling in de samenleving, waarin inwoners steeds meer zaken zelf of in nieuwe groepsverbanden organiseren.

Om de samenredzame samenleving verder vorm te geven zetten we in op:
- Optimale mogelijkheden voor zelfontplooiing en talentontwikkeling.
- Meer dan nu inzetten op verbreding van de signalerende potentie voor hulpvragen in de samenleving.
- Versterken van de sociale cohesie tussen groepen en individuen in de samenleving.
- Zorgvuldig omgaan met onze vrijwilligers en mantelzorgers;
- Er voor zorgen dat iedere inwoner de hulp en ondersteuning die nodig is daadwerkelijk en tijdig krijgt.

Daarbij streven we naar een sociaal en betaalbaar gevarieerd voorzieningenaanbod (onderwijs, sport, cultuur en hulp & ondersteuning) dat meebeweegt met de behoeften en de mogelijkheden van de inwoners, waarbij de specifieke situatie per dorp, wijk of buurt kan verschillen. De behoefte aan voorzieningen bepalen we aan de hand van demografische gegevens en kengetallen, maar vooral ook in overleg met de samenleving om een passend en gevarieerd aanbod te borgen. De gemeente heeft veel invloed op de kwaliteit van veel voorzieningen, maar veel minder op het sociale effect ervan. Om meer recht te doen aan de verschillende rollen van voorzieningen, stellen we bij het organiseren van voorzieningen het doel en de inhoud (functie) van de voorzieningen centraal met in het bijzonder aandacht voor de bijdrage aan sociale cohesie. De fysieke plek en de organisatie zijn daaraan ondergeschikt en worden in overleg met de betrokken partijen op een slimme manier efficiënt benut en geregeld.

Wat zijn de prioriteiten de komende jaren?

Sociale cohesie

Ontwikkelingen

In de gemeente is sprake van een goed ontwikkeld verenigingsleven met veel vrijwilligers, de voorzieningen zijn sterk, vooral binnen groepen is de sociale cohesie sterk en er zijn veel instellingen actief om samen met de gemeente een vangnet te vormen.
In het onderzoeksrapport "Kracht en Kwetsbaarheid, sociale samenhang en leefbaarheid in de gemeente Barneveld" komen onder andere de volgende conclusies naar voren:
- Er zijn in Barneveld veel sterke sociale structuren en er is sprake van een grote bereidheid elkaar (binnen de eigen gemeenschap) te helpen.
- Inwoners zijn terughoudend met het inschakelen van (professionele) hulp.
- Bepaalde groepen in de samenleving kunnen om verschillende reden lastig(er) maatschappelijk participeren.

Er is veel bereidheid van inwoners om zich als vrijwilliger in te zetten (meer dan landelijk), maar tegelijk is er ook een toename van hulpvragen van kwetsbare burgers, vanwege afname van professionele inzet. Niet altijd kan in de vraag worden voorzien.
Met particulieren, de gemeente, huisartsen en professionele hulporganisaties ontstaan er incidentele en meer frequente combinaties van formele en informele hulp in individueel, maar ook in groepsverband.

Er wordt al veel gedaan op het gebied van vrijwillige inzet. Een nieuw recent voorbeeld is het burgerinitiatief om het Jan van Schaffelaarfonds op te richten. Een lokaal fonds dat projecten wil gaan steunen die bijdragen aan de versterking van de sociale cohesie en onderlinge verbindingen tussen groepen in de samenleving. Ook de aanwezige/beschikbare verschillende gebouwen (zoals sportkantines, schoolgebouwen en gemeentehuis) en faciliteiten zouden (beter) benut moeten kunnen worden. Ook daarvoor blijkt draagvlak aanwezig.

De gemeente heeft binnen het sociaal domein middelen voor nieuwe, innovatieve initiatieven beschikbaar via een innovatiebudget. Plannen in de gemeente die gericht zijn op versterking van de zelfredzaamheid van inwoners, op versterking van de sociale en vitale samenleving en/of op vermindering van het gemeentelijke vangnet, kortom plannen, die passen in de visie Zelf - Samen - Gemeente, kunnen een (eenmalige) stimuleringsbijdrage uit dit innovatiebudget ontvangen. Verschillende burgerinitiatieven zijn in de loop der tijd op deze manier gestimuleerd (o.a. Mijn Tuin, Jouw Tuin, Perron 16, MEE op Weg, Connect US).

Uitwerkingsrichting

Bevordering sociale samenhang
De gemeente Barneveld gaat voor een sociale en vitale samenleving. Het vergroten van de sociale samenhang in de samenleving draagt hiertoe bij. Daarom zetten we in op:
- Vergroten van onderlinge bekendheid. Elkaar ontmoeten en kennen; dat is de basis voor samenleven en verantwoordelijkheid naar elkaar voelen. Zodat niemand zich eenzaam hoeft te voelen.
- Vergroten van onderling begrip en acceptatie. Bevordering van de dialoog tussen verschillende bevolkingsgroepen is van belang, zodat vooroordelen of stigma’s verdwijnen.
- Vergroten van onderlinge hulp, in zowel praktische als sociale zin. Speciale aandacht is hierbij nodig voor het tegengaan van vraagverlegenheid; het vragen van hulp is voor veel mensen moeilijker dan het bieden van hulp.

Daarbij is meer samenhang en meer doelgerichtheid in het aanbod van de diverse activiteiten wenselijk ; er zal meer samenhang, synergie en focus moeten ontstaan. Waar nodig, zal de gemeente investeren in het vergroten van onderlinge bekendheid van, onderling begrip en acceptatie en onderlinge hulp in buurten, wijken en dorpen. Niet zo zeer door het opzetten van iets nieuws, maar door het stimuleren van burgerinitiatieven en het in de praktijk verbinden en doelgericht(er) maken van (reeds bestaande) activiteiten en faciliteiten.

Dorpshuizen zijn belangrijk voor het voorzieningenniveau in een kern en leveren een sterke bijdrage aan de sociale samenhang. Daarom faciliteert de gemeente de nieuwbouw van de dorpshuizen in Voorthuizen en Garderen. In samenspraak met een brede vertegenwoordiging van gebruikers en organisaties zijn hiervoor plannen opgesteld. Realisatie vindt in de komende jaren plaats. Voor het dorpshuis De Hofstee in Stroe is een bijdrage gevraagd voor noodzakelijk onderhoud en energiebesparende maatregelen. Wij hebben hiervoor een beleidstoevoeging opgenomen.

Bevordering vrijwillige inzet
We streven naar een samenleving waarin het vanzelfsprekend is om als vrijwilliger actief te zijn. Professionele hulp en ondersteuning moet worden geboden in aansluiting op hulp en ondersteuning door familie, vrienden, buren en vrijwilligers. Het bereiken van de mantelzorgers - het bieden van passende ondersteuning/waardering van deze groep - en het verbeteren van het samenspel tussen mantelzorgers en professionals wordt verder geoptimaliseerd.

Informele initiatieven bereiken bepaalde kwetsbare inwoners(groepen) vaak ook eerder en anders dan het aanbod van professionele organisaties. Je inzetten voor elkaar is een effectieve manier om de zelfredzaamheid en participatie te versterken. Daarom wordt geïnvesteerd in de schakel- en expertisefunctie die Welzijn Barneveld heeft ten aanzien van de bevordering van vrijwillige inzet in het algemeen en passende informele hulp in het bijzonder. Initiatieven t.a.v. hulp en ondersteuning vanuit de (sport)verenigingen, kerken en moskeeën, scholen en andere maatschappelijke organisaties zijn welkom. Wij gaan daarover graag in gesprek om te bekijken of we die samen kunnen uitvoeren of ondersteunen.

Bevordering (vroeg)signalering van 'probleemgevallen'
We willen zoveel mogelijk voorkomen dat mensen gebruik moeten maken van een gemeentelijke vangnetvoorziening. Anderzijds moeten mensen die een gemeentelijke vangnetvoorziening nodig hebben, die kunnen vinden. Het moet niet zo zijn dat het beroep op het gemeentelijk vangnet klein is, omdat mensen de weg er naar toe niet weten of (letterlijk en figuurlijk) niet over de drempel (kunnen) komen. Er wordt dan ook ingezet op het bevorderen van het gevoelig zijn voor 'niet-pluis'-signalen.
Inwoners, vrijwilligers en professionals; iedereen kan signalen van verkommering en verloedering als 'intermediair' oppikken en doorgeven. "Horen, zien en niet zwijgen" is het credo. Bij signalen van bijvoorbeeld opvoedingsverlegenheid of van (kinder)mishandeling, eenzaamheid, depressie, dementie of stille armoede, kunnen mensen worden gemotiveerd om iets te ondernemen, of hulp te zoeken. Zo nodig kan er hulp ingeschakeld worden. Vraagverlegenheid van mensen met problemen en handelingsverlegenheid van signaleerders van problemen moet daarbij worden tegengegaan. Maatschappelijke organisaties maken samenwerkingsafspraken zodat 'niet-pluis'-signalen adequaat worden opgepikt en zo nodig aangepakt. De mogelijkheden tot het melden van signalen en het krijgen van advies moeten bekend zijn.

Bevordering zelfontplooiing
Onderwijs en werk, sport, kunst en cultuur dragen bij aan de ontplooiing van mensen en kunnen preventief werken en de zelfredzaamheid bevorderen. Een gevarieerd aanbod sluit aan bij de diversiteit in onze samenleving. Het is natuurlijk primair een verantwoordelijkheid van mensen zelf om zich te ontplooien op deze terreinen maar de gemeente wil zelfontplooiing stimuleren en waar nodig faciliteren.

Een voorbeeld daarvan is extra taalonderwijs voor inwoners met een taalachterstand, want taal is immers de basis voor ontmoeting, opleiding en werk. De komende jaren wordt daarom ingezet op het terugdringen van laaggeletterdheid. Het aantal laaggeletterden in de gemeente Barneveld ligt vermoedelijk rond de 7000 inwoners (qua % iets boven het landelijk gemiddelde). Laaggeletterden beheersen onvoldoende de basisvaardigheden die nodig zijn om zelfredzaam te functioneren in de samenleving. Voor het terugdringen van laaggeletterdheid wordt momenteel met ketenpartners een visie opgesteld. Voor de aanpak van laaggeletterdheid is een beleidstoevoeging opgenomen.

Een ander voorbeeld is de cultuurbeleving door kunst en theater of het volgen van muziekonderwijs. Dit kan bijdragen aan verruiming van het blikveld, verbinding van mensen en draagt bij aan de individuele ontwikkeling van jong en oud. Voor een structurele toekenning van € 150,- per leerling in het muziekonderwijs is vanaf 2018 een beleidstoevoeging opgenomen.

Weer een ander voorbeeld is een beweeg- en sportfonds. Met het Beweeg- en sportbeleidsplan willen we sporten stimuleren, met specifieke aandacht voor jeugd, senioren en mensen met een beperking. In het plan is opgemerkt dat we sportverenigingen willen uitdagen om een bijdrage te leveren aan maatschappelijke doelen. Hiertoe heeft de raad een motie aangenomen. In uitvoering hiervan willen wij een beweeg- en sportfonds instellen, waarvoor een beleidstoevoeging is opgenomen. Sportverenigingen kunnen, al dan niet in samenwerking met Welzijn Barneveld, onderwijs en/of overige instanties, subsidie aanvragen om activiteiten en projecten op te zetten, met name voor doelgroepen die vaak niet in beeld zijn bij de beweeg- en sportaanbieders: mensen met een chronische, lichamelijke of psychische ziekte/beperking, kwetsbare

jongeren/volwassenen of kinderen met een sociale ontwikkelingsproblematiek. We willen hiervoor jeugd- en jongerenwerkers en combinatiefunctionarissen vanuit Be Active inzetten en komen met concrete criteria/spelregels om voor dit fonds in aanmerking te komen. Na 2 jaar zullen we dit beleid evalueren.

Tenslotte zijn er diverse minimaregelingen, waaronder de sport- en cultuurregeling, om maatschappelijke participatie onder inwoners met een laag inkomen te bevorderen. De komende jaren zetten we, in samenwerking met lokale maatschappelijke organisaties, in op het verruimen van het bereik van deze regelingen, om te stimuleren dat zoveel mogelijk inwoners mee kunnen doen. Daarnaast komt er per 2017 structureel budget beschikbaar voor kinderen in gezinnen met een laag inkomen. De invulling van dit budget wordt nader bepaald in afstemming met kinderen en maatschappelijke organisaties. Doorlopend wordt gemonitord of op de juiste groepen wordt ingezet door middel van een minimaeffectenrapportage en of het beleid hierop aangepast dient te worden.

Jeugd

Ontwikkelingen

De gemeente Barneveld is voorloper op het gebied van de aanpak Kindermishandeling en Huiselijk Geweld; Barneveld was één van de deelnemers aan de landelijke koplopersgroep Aanpak Kindermishandeling. De ervaringen hieruit hebben onder andere geresulteerd in een lokale aanpak Kindermishandeling, waarin lokale partijen worden ondersteund in hun signalerende functie en het uitvoeren van de Meldcode.
Per 1 april 2017 is Veilig Thuis ondergebracht in de stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden, een stichting onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM. Uitgangspunt bij deze overdracht was dat dit binnen de financiële kaders zou plaatsvinden. Toenemende aantallen meldingen en adviesvragen en de vraag naar kwaliteitsverbetering hebben echter een verhoging van de exploitatiekosten als gevolg.

Op 1 januari 2018 zal het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang worden geharmoniseerd onder de Wet Kinderopvang. De harmonisatie heeft betrekking op het kwaliteitskader (gelijke kwaliteitseisen met de kinderopvang), de financiën (Kinderopvangtoeslag) en personeel. Voor ieder kind is het van belang zich optimaal te kunnen ontwikkelen en daarom is het ook belangrijk dat alle peuters kunnen deelnemen aan een voorschoolse voorziening.

De pilot jeugdhulp 18+ wordt in het tweede kwartaal van 2017 omgezet in een reguliere vangnetvoorziening ‘Ambulante jeugdhulp 18+’, waarbij zes aanbieders wordt gevraagd die (intensieve) begeleiding te bieden voor deze doelgroep die nodig is. Deze nieuwe vangnetvoorziening kan worden ingezet als verlengde jeugdhulp niet mogelijk is en wooncoaching of woonondersteuning niet van toepassing zijn (deze jongeren wonen (veelal) thuis).

Om te voorkomen dat jongeren tussen wal en schip belanden wordt sterk ingezet op de ondersteuning van kwetsbare jongeren. Er is een klankbordgroep actief waarin de voornaamste partners een sluitende aanpak vormgeven voor deze doelgroep. Onderdeel daarvan is een wekelijks integraal multidisciplinair overleg waarin (liefst samen met de jongere zelf) oplossingen worden gezocht voor ondersteuningsbehoeften. De aanpak die momenteel gehanteerd wordt voor de ondersteuning van kwetsbare jongeren, zal mogelijk op termijn worden uitgebreid naar kwetsbare inwoners.

Bij 5 huisartsenpraktijken in Barneveld, Voorthuizen en Kootwijkerbroek werkt een SOH-KJP-er (Specialistische Ondersteuning Huisarts Kind en Jeugdpsychiatrie) ter ondersteuning van de huisartsen op het gebied van screening en triage van kinderen en jongeren met (mogelijke) psychologische of psychiatrische problematiek. Dit betreft een pilot, die loopt tot januari 2018, onderdeel van een regionaal project, gefinancierd door de provincie. Doel is om op een laagdrempelige manier kinderen en jongeren sneller de juiste hulp te bieden en waar mogelijk het aantal doorverwijzingen naar de j-GGZ te verminderen.

In de Jaarverslaggeving 2016 hebben wij reeds opgemerkt dat de prognoses voor jeugdhulp nog steeds fluctueren, door de financiële gevolgen van het zogeheten woonplaatsbeginsel. Mogelijk zal de meicirculaire duidelijkheid geven over de incidentele reparatie van het hiaat in inkomsten voor instellingsvoogdij. Hoewel wij positief gestemd zijn over een oplossing, is hier op dit moment inhoudelijk nog niets over bekend.

Uitwerkingsrichting

Aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld
We investeren de komende jaren in bewustwording van dit onderwerp door zowel intern als extern medewerkers te scholen in het gebruik van de Verwijsindex, de Meldcode en het aanstellen en trainen van aandachtsfunctionarissen. Daarnaast worden de scholen in Barneveld ondersteund in hun wettelijke taak van het uitvoeren van de Meldcode. Ook alle kindcentra, huisartsenpraktijken, verloskundige praktijken, Welzijn Barneveld, sportverenigingen en andere organisaties, die met kinderen en jeugdigen werken, willen we de komende jaren in hun signaleringsfunctie ondersteunen door ze te trainen in het gebruik van deMeldcode en het opleiden van een interne aandachtsfunctionaris. Het is van groot belang dat dit onderwerp op de kaart komt en blijft.
Gemeenten zijn verplicht om zorg te dragen voor de organisatie van een AMHK (Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling). De financiering van Veilig Thuis (de naam voor het AMHK) is een verantwoordelijkheid van de 16 gemeenten in de regio Gelderland Midden. Voor de komende jaren zijn afspraken over een kostenverdeling gemaakt. Om de kosten voor een aanvullend subsidie voor Veilig Thuis te dekken is een beleidstoevoeging opgenomen.

Harmonisatie peuterspeelzalen
Het past in de koers van de Strategische visie 2030 om optimale mogelijkheden te bieden voor zelfontplooiing en talentontwikkeling. Een jonge kindvoorziening draagt bij aan de ontplooiing van kinderen, kan preventief werken en de zelfredzaamheid bevorderen. In het in 2017 uit te werken beleids- en subsidiekader voor de harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderopvang, zal qua financiering geen onderscheid worden gemaakt tussen peuters van werkende ouders en van niet werkende ouders. We willen de huidige systematiek, dat ook kostwinnersgezinnen gebruik kunnen maken van de subsidieregeling, voortzetten. Dit past ook in het besluit van het kabinet dat gemeenten verplicht zijn om een aanbod te doen aan peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag.

Jeugdhulp
De komende jaren blijven we investeren in het bekend maken van de toegang tot jeugdhulp, zowel in het voorliggende veld (preventief), als via de gespreksvoerders naar jeugdhulp achter een beschikking. Het is van belang om in gesprek te blijven met een ieder die werkt of in aanraking komt met kinderen en jongeren. Dit om de samenwerking zo goed mogelijk te kunnen vormgeven en ervoor te zorgen dat we goed op de hoogte zijn van elkaars kennis, kunde en mogelijkheden. We investeren in aanwezigheid en deskundigheidsbevordering op vindplaatsen zoals (voor)scholen en kindcentra, maar we investeren ook in hulp op vertrouwde plekken zoals huisartsenpraktijken. Met als doel om er zo vroeg mogelijk bij te zijn wanneer problemen nog klein zijn en de inwoners zoveel mogelijk in eigen kracht te laten oplossen. Daarnaast is er periodiek overleg tussen alle voorliggende voorzieningen op het gebied van jeugd om gezamenlijke werkafspraken te maken en de afstemming en samenwerking zo optimaal mogelijk te laten verlopen.

De rol van de regievoerende gespreksvoerder wordt de komende jaren verder ingevuld en ingezet. Samen met alle gespreksvoerders (ook Wmo, Schuldhulpverlening en Participatie) wordt gesproken over invulling van deze rol. Dat is een constant leerproces. Die invulling wordt ondersteund door brede casuïstiekoverleggen waarbij alle organisaties die met jeugd werken casuïstiek kunnen inbrengen en bespreken.

De komende jaren heeft de samenwerking en warme overdracht tussen verschillende vormen van hulp en verschillende hulpaanbieders extra aandacht. De opschaling en afschaling van hulp moet zo soepel mogelijk verlopen met de aandacht die het nodig heeft. Een concreet voorbeeld is dat de afsluiting van een OTS (Onder Toezichtstelling) via de Jeugdbeschermingstafel gaat verlopen waarbij alle partijen, die een rol (kunnen) spelen in de nazorg, aan tafel zitten met een gespreksvoerder Jeugd - en uiteraard het gezin - om gezamenlijk de periode na de OTS vorm te geven. Dit om recidive te voorkomen en het gezin op eigen kracht verder te laten gaan.

We zetten ons in om de jeugdhulp zoveel mogelijk te normaliseren en kijken daarbij expliciet naar de rol van vrijwillige inzet binnen jeugdhulptrajecten. Of vrijwillige inzet om erger te voorkomen. Dat doen we door het CJG Barneveld de opdracht te geven vraag en aanbod op dit gebied te matchen, in samenwerking met alle partijen die hier een rol in spelen (denk bijvoorbeeld aan Welzijn Barneveld).

Re-integratie

Ontwikkelingen

Vanaf 2018 voert de gemeente Barneveld de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) lokaal uit. De Gemeenschappelijke Regeling Permar is opgeheven. Door het lokaal uitvoeren van de Wsw kunnen we de betreffende medewerkers zoveel mogelijk lokaal aan het werk helpen en kunnen we beter sturen op de uitvoering van de Wsw.

De overgang van de Wsw naar gemeenten heeft een behoorlijke impact op de organisatie. Ongeveer 100Wsw-ers komen in dienst van de gemeente met de bijbehorendewerkgeverstaken en begeleiding. De terugloop van de Wsw (er stroomt niemand meer in, maar alleen nog mensen uit) wordt steeds merkbaarder. Waar de terugloop tot knelpunten leidt (bijvoorbeeld in groepsdetacheringen) moet een passende oplossing worden gevonden. Vanaf 2017 is de gemeente verplicht 'beschut-nieuw' vorm te geven. Dit komt qua doelgroep sterk overeen met de groep medewerkers die voorheen in de Wsw zaten. De invulling wordt dan ook in nauwe samenhang vormgegeven.

Het Werkgeversservicepunt FoodValley (WSP) zal ook verder zijn beslag krijgen. De ontmanteling van Permar zal een grotere druk leggen op het WSP om voor voldoende detacheringen te zorgen. Ook de nieuwe doelgroepen in de Participatiewet (o.a. beschut-nieuw, garantiebanen, statushouders) zal de nodige aandacht van het WSP vragen.

Uitwerkingsrichting

De Strategische Arbeidsmarkt (STAM)-tafel zal de komende jaren verder vorm krijgen. De STAM-tafel is een netwerkstructuur waarmee overheid, ondernemers en onderwijs trachten een zo goed mogelijk functionerende arbeidsmarkt te realiseren in de FoodValley. Eén van de aandachtsgebieden is het realiseren van een betere match tussen vraag op de arbeidsmarkt en het aanbod aan werkzoekenden. We willen regionaal initiatieven ontwikkelen om een betere match te realiseren.

De komende jaren wordt de financiële druk op het re-integratiebudget groter. Het overgrote deel van het re-integratiebudget gaat op aan de kosten voor de Wsw. Het restant is niet geheel vrij besteedbaar, want o.a. de verplichting beschut werk aan te bieden en loonkostensubsidie te verstrekken aan inwoners in het doelgroepenregister leggen externe claims op het budget.

Daarnaast zal er extra ingezet moeten worden om de integratie en participatie van statushouders te laten slagen. Landelijke ervaring wijst uit dat het begeleiden van een statushouder gemiddeld drie keer zoveel tijd vraagt als een 'reguliere' klant. En aangezien de gemeente sinds medio 2015 te maken heeft met een substantiële instroom van statushouders, vergt dit de nodige capaciteit.

Beschermd wonen (van regio naar lokaal)

Ontwikkelingen

Sinds 2015 valt beschermd wonen onder de Wmo. De centrumgemeenten (voor onze Valleiregio is dit de gemeente Ede) ontvangen hiervoor budget en voeren dit namens de regiogemeenten (Barneveld, Rhenen, Renswoude, Scherpenzeel en Wageningen) uit.

Het beschermd wonen maakt een transformatie door. Het doel is de extramuralisering van het beschermd

wonen (voorkomen van instroom in de beschermd wonen instellingen en uitstroom bevorderen) en ervoor te zorgen dat inwoners vanaf 18 jaar met psychiatrische problematiek voor een groot deel zelfstandig kunnen (blijven) wonen en kunnen deelnemen aan de samenleving.

In veel gevallen kan het zelfstandig wonen met begeleiding in de vorm van de lokale Wmo voorzieningen wooncoaching of woonondersteuning. Maar soms is dit niet voldoende, omdat deze inwoners meer of samenhangende ondersteuning nodig hebben. Daarom is er vanaf 2017 in de Valleiregio een extramurale vangnetvoorziening ontwikkeld, het Wmo-arrangement GGZ. Dit arrangement is er in de varianten licht en zwaar. Het arrangement is een samenhangend geheel van ambulante ondersteuning en 24-uurs bereikbaarheid en is vanaf 2017 ingekocht bij de huidige aanbieders die nu intramuraal beschermd wonen bieden.

Uitwerkingsrichting

Het arrangement wordt betaald uit het centrale Beschermd Wonen budget, maar het uitgangspunt is dat wij als Barneveld zelf de gesprekken gaan voeren met deze inwoners en dit arrangement verstrekken als voorziening voor inwoners waar deze passend is. Deze gesprekken worden dus niet meer gedaan door de centrumgemeente Ede.

Zo doen wij al ervaring op met de doelgroep en de ondersteuningsvraag die zij hebben. Hiermee bereiden wij ons voor om dit type ondersteuning in de nabije toekomst zelf in te kopen als lokale vangnetvoorziening. In een vorm die passend is bij de Barneveldse Wmo-voorzieningen om deze doelgroep in hun thuissituatie te kunnen ondersteunen. De bedoeling is om deze lokale nog vorm te geven vangnetvoorziening mee te nemen bij de Wmo inkoop voor 2019.

2. Bedrijvigheid & Bereikbaarheid

Visie

Een gezond bedrijfsleven en voldoende werkgelegenheid dragen bij aan het welvaarts- en voorzieningenniveau in de gemeente. In onze gemeente ligt daarvoor een sterke basis, met als kansrijke sectoren agro-food, logistiek, ICT en recreatie en toerisme. Om die kansen te benutten blijven wij veel aandacht geven aan het vestigingsklimaat in onze gemeente. Immers de dynamiek is groot en wordt permanent beïnvloed door de markt, politiek en innovaties in processen en technieken, zoals bijvoorbeeld de digitalisering en duurzaamheidseisen. Wij zijn daarom in permanent overleg met bedrijfsleven en kennisinstellingen om de juiste voorwaarden te scheppen waarbinnen bedrijven zich flexibel kunnen aanpassen aan de veranderende omstandigheden en daarmee hun concurrentiepositie behouden.

Voor de agro-food-keten willen wij een sterke partner zijn in de regio FoodValley en voorop lopen in innovatie en verduurzaming van voedselsystemen en waardevermeerdering van het agrarisch product (zie hiervoor ook programma 3). We kiezen ook voor uitbouw van recreatie en toerisme, waarbij de profilering plaatsvindt als onderdeel van de Veluwe promotie. Er is ruimte voor vernieuwing ten behoeve van toekomstbestendige verblijfsrecreatie. Voor de detailhandel werken wij aan aantrekkelijke geconcentreerde winkelcentra in Barneveld en Voorthuizen, waarbij wij meewerken aan differentiatie in branchering en voorzieningen afgestemd op bijzondere doelgroepen. Wij zetten in op begeleiding en ontwikkelen van ondernemersvaardigheden en passende werklocaties voor ZZP-ers.

De inwoners en bedrijven zijn gebaat bij een uitstekende bereikbaarheid over de weg, het openbaar vervoer en de digitale snelweg. In het verlengde daarvan ligt de doorstroming van het verkeer en verkeersveiligheid. Dit is niet alleen belangrijk voor de bereikbaarheid van de uiteenlopende locaties, maar draagt ook bij aan de kwaliteit van het milieu en de directe woon- en leefomgeving. Wij zetten derhalve in op:

- Een aantrekkelijk ondernemingsklimaat;
- Een brede en evenwichtige bedrijvigheid en werkgelegenheid;
- Een goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid.

Wat zijn de prioriteiten de komende jaren?

Bereikbaarheid

Ontwikkelingen

De krachtige groei van bedrijven en woningaantallen leidt tot extra druk op de infrastructuur in en om de gemeente. Bovendien hebben bedrijven en scholen in onze gemeente steeds meer een regionale en deels bovenregionale functie. De inwoners, maatschappelijke instanties, ondernemers en bedrijven zijn gebaat bij een uitstekende bereikbaarheid. Dat geldt zowel voor de fysieke bereikbaarheid als de digitale bereikbaarheid. Een robuust wegennet met toekomstwaarde en voldoende restcapaciteit, zodat bij calamiteiten het wegennet niet vastloopt en de bereikbaarheid wordt gewaarborgd.

In de sector transport en logistiek is eveneens sprake van groei en daarbij speelt duurzaamheid tevens een grote rol. Dat laatste vertaalt zich in een vraag naar mogelijkheden voor multimodale transport. Door de provincie Gelderland is aangegeven dat zij bij de regionale programmering van werklocaties in onze gemeente ruimte wil reserveren voor goederenoverslag per spoor. Dat is in lijn met de uitdrukkelijke wens van ondernemers uit onze gemeente. De Barneveldse Industriële Kring is een groot pleitbezorger voor een railterminal en wil daar met haar leden in investeren.

De behoefte aan digitale bereikbaarheid is voor bedrijven op bedrijventerrein evident en veelal aanwezig. In het buitengebied is dat evenzeer het geval. De aanleg van breedband in het buitengebied is echter geen eenvoudig dossier gebleken. Uit een bijeenkomst van alle regio's in Gelderland is gebleken dat overal dezelfde knelpunten worden gesignaleerd. Dan gaat het om de economische haalbaarheid en de terughoudendheid van marktpartijen om actief te worden. In onze regio hebben diverse gemeenten, waaronder Barneveld, in 2016 een convenant afgesloten met CIF (Communicatie Infrastructuur Fonds) om te komen tot aanleg in het buitengebied.

Wat betreft de verkeersinfrastructuur hebben wij in november 2016 de notitie ‘oriënterend onderzoek naar de doortrekking Oostelijke Rondweg Barneveld’ ter kennisname naar de raad gedaan. Verder is in 2016 succes geboekt in de lobby bij de rijksoverheid om aandacht voor het knooppunt A1-A30. Dat heeft er toe geleid dat de minister inmiddels opdracht heeft gegeven voor een MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) onderzoek ter voorbereiding op de aanpassing van het knooppunt. Namens de regio FoodValley neemt de gemeente Barneveld de voortrekkersrol hiervoor op zich. Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met Rijkswaterstaat en de provincie Gelderland.

Het gebruik van de Valleilijn in het openbaar vervoer netwerk blijft toenemen, zowel als gevolg van een algemene landelijke trend als door de lokale groei van het gebruik.
Landelijk is een reizigersgroei tussen de grote steden, de toenemende vergrijzing, het toenemende belang van duurzaamheid, de komst van innovatieve partijen, de opmars van autodelen, maar vooral teruglopende subsidies debet aan de krimp van het busvervoer op het platteland. Op basis van de nationale Openbaar Vervoer (OV)-visie hebben de provincies Gelderland en Overijssel (Oost Nederland) en Utrecht (Nederland Midden) ieder een OV-visie ontwikkeld die van invloed zijn op het OV in Barneveld. Zij willen efficiënter OV en de regie dichter bij de gebruiker brengen. Vanaf 2017 is als eerste stap in de OV-transitie de regiotaxi gedelegeerd aan de regio’s (tot 2020). In 2021 zal een nieuwe vervoerconcessie de huidige opvolgen.

Provincies hebben een Ontwikkelagenda opgesteld, die voorziet in onder andere de sanering van onrendabele buslijnen (de krimp). De provincies willen het huidige buslijnennet en de dienstregeling ingrijpend wijzigen. Zij zien voor zichzelf een kleinere rol weggelegd; zij richten zich op de regionale buslijnen, zogenaamd ‘vastnet’. Voor de gemeente en de regio is een grotere rol weggelegd. Zij houden zich bezig met het aanvullende regionale busnetwerk, het zogenaamde flexnet, aangevuld met nieuwe vormen van mobiliteit. Het gaat over integraal, flexibel en creatief openbaar vervoer, vooral over effectief benutten, over deelauto’s, deelfietsen, buurtbusjes en elektrische busjes. Daarnaast is er aandacht voor de impact van technologische ontwikkelingen op het gebied van ‘verbonden zijn’ en autonoom rijden.

Uitwerkingsrichting

Breedband
Nadat CIF eind 2016 aangaf meer tijd nodig te hebben om tot planontwikkeling te komen, is in maart 2017 door deze partij bekend gemaakt dat zij wil starten met de vraagbundeling en aanleg in een gedeelte van onze gemeente. De aanleg van breedband zal - onder voorbehoud van voldoende aanmeldingen nog dit jaar kunnen starten in een deel van het buitengebied van de gemeente. De gemeente streeft onverminderd naar een zo volledig mogelijk dekking voor het totale buitengebied en zal daarvoor actief samenwerking met marktpartijen en/of andere gemeenten zoeken.

Railterminal
De doorontwikkeling van de plannen voor een railterminal hebben vertraging opgelopen door het terugtrekken van de potentiële exploitant. Recent zien wij vanuit vanuit de markt (bedrijfsleven en potentiële exploitanten) weer groeiende belangstelling, om op basis van de reeds beschikbare informatie te komen tot daadwerkelijke ontwikkeling van de railterminal. Als die belangstelling meer concreet wordt zullen wij in overleg met de investeerder en de provincie Gelderland bezien hoe het nog noodzakelijke technische onderzoek kan worden gefaciliteerd. Wij hanteren daarbij ons eerdere uitgangspunt dat de overheid een verantwoordelijkheid heeft voor de ontsluiting van de terminal op het openbaar railnet en de marktpartijen investeren op het (particuliere) terminalterrein.

Verkeer
Momenteel wordt een nieuw Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) opgesteld. Dit plan wordt in september 2017 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Het GVVP is een uitwerkingsplan op de thema's Infra (fiets en auto), Veiligheid, Openbaar Vervoer en Parkeren en aanvullend voldoet het aan de uitgangspunten voor de thema's Duurzaamheid, Energie, Circulaire Samenleving en Klimaat. Het kader, inclusief de ambities, van het GVVP wordt gevormd door de Strategische Visie.

Een deel van het nieuwe GVVP programma is onontkoombaar vanwege landelijke ontwikkelingen zoals wetten en richtlijnen. Een ander deel is afkomstig uit de wensen, ambities en aanbevelingen van belanghebbenden op basis van ontwikkelingen uit de Strategische visie. Een laatste deel is samengesteld uit wensen met draagvlak uit de samenleving, de dorpen en wijken.

Het GVVP, dat een sober, maar robuust programma van 2017 – 2021 zal betekenen, zal invulling geven aan de volgende kernopgaven:
1). De strategische ligging van Barneveld in de regio;
2). Een robuust onderliggend wegennet. Dit is op landelijk en provinciaal niveau een voorwaarde om in infrastructuur te investeren. Omdat binnen het stedelijk gebied weinig ruimte is voor nieuwe infrastructuur, wordt de oplossing gezocht in een systeem van rondwegen en radialen;
3). Een vraag naar een veilige, leefbare verkeerssituatie in de kleine kernen.

In het GVVP komt ook aandacht voor:

- Doortrekking Oostelijke Rondweg Barneveld
In de eerste helft van 2017 wordt een projectplan opgesteld waarin de vervolgfases van het project verder worden beschreven. De komende jaren wordt invulling gegeven aan het planvormingstraject om de Oostelijke rondweg in de toekomst (eventueel gefaseerd) te realiseren. Een lobby richting provincie om een financiële bijdrage wordt hierbij verder opgepakt. De kosten voor de aanleg betreffen een voorinvestering van de gemeente.

- Bovenwijkse voorzieningen
Meer dan voorheen zal de gemeente samen met andere partijen locaties gaan ontwikkelen. Dit betekent dat de gemeente niet langer alle gronden in eigendom hoeft te hebben. De gemeente faciliteert andere partijen om hun eigen gronden tot ontwikkeling te brengen (zelfrealisatie) en borgt met de hoofdstructuren de door haar gewenste integrale ontwikkeling. De geschetste hoofdstructuren (Thorbeckelaan Noord, Holzenbosch II en III (Wikselaarse Eng), Barneveld Noord en Verbindingsweg) zijn bovenwijkse voorzieningen. Middels een voorinvestering van de gemeente zullen deze worden bekostigd en gerealiseerd. Naar rato van profijt worden

deze kosten proportioneel doorbelast (kostenverhaal) naar de gronden van de verschillende grondeigenaren (waaronder die van de gemeente als medeontwikkelaar) en komt een deel ten laste van de algemene middelen van de gemeente Barneveld. Een adequate Nota Bovenwijkse Investeringen is daarbij cruciaal als basis voor het kostenverhaal. De bovenwijkse investeringen Thorbeckelaan Noord, Holzenbosch II en III (Wikselaarse Eng), Barneveld Noord en Verbindingsweg zijn in de beleidstoevoegingen opgenomen.

- A1/A30
Het is op dit moment moeilijk in te schatten hoeveel budget wij als gemeente moeten reserveren voor het toekomstvast maken van de A1/A30. Daar moet het MIRT-onderzoek een indicatie voor geven.
Doel van het MIRT-onderzoek is het knelpunt A1/A30 op de agenda en prioriteit van het Ministerie van I&M (Infrastructuur en Milieu) te krijgen, zodat er wordt besloten dat er een MIRT-verkenning wordt uitgevoerd voor de A1/A30 Op dat moment worden er daadwerkelijk budgetten beschikbaar gesteld vanuit het ministerie. Voor “no-regret”-maatregelen aan het knelpunt A1/A30 is middels een amendement € 10 miljoen beschikbaar gesteld. Het MIRT-onderzoek moet ook uitsluitsel geven welke “no-regret“-maatregelen getroffen kunnen worden die dus passen in de gewenste eindsituatie.

- OV
Het streven is een systeem waarbij het openbaar vervoer en het doelgroepenvervoer van elkaar profiteren. Het integreren van het OV en doelgroepenvervoer in combinatie met het versterken van toegankelijke OV-knooppunten is daarvoor noodzakelijk. Door op de traditionele manier te blijven denken over het openbaar vervoer, zal het openbaar vervoer in de toekomst niet langer solide, duurzaam én betaalbaar gehouden kunnen worden.
Wij blijven onverminderd streven naar uitbreiding van de frequentie op de Valleilijn tussen Barneveld Zuid en Ede-Wageningen. Daarnaast zullen wij ons actief blijven inzetten voor een halte op de lijn Amersfoort-Apeldoorn bij Barneveld Noord door middel van de inzet van een regiosprinter.

Om geen vertraging in de uitvoering op te lopen en nu alvast een afweging te kunnen maken wat het effect is op de meerjarenbegroting, is voor de uitvoering van het GVVP momenteel reeds een beleidstoevoeging opgenomen. Dit betreft een voorlopige inschatting van de kosten. Deze brengen wij bij het GVVP in beeld en vertalen deze in de Programmabegroting 2018.

Werklocaties

Ontwikkelingen

De economische vooruitzichten zijn gunstig. Landelijk is een trend zichtbaar dat met name de machinebouw en maakindustrie groeien. In onze gemeente zijn die sectoren sterk vertegenwoordigd.
Voor de Regio FoodValley is een regionale visie werklocaties en een regionaal programma vastgesteld door zowel de regiogemeenten als de provincies Gelderland en Utrecht. Dit programma stelt de kaders waarbinnen de gemeenten nieuwe locaties voor bedrijventerreinen, kantoren of perifere detailhandel kunnen aanwijzen en ontwikkelen. Deze kaders stellen hoge eisen aan het onderbouwen van de noodzaak om tot uitbreiding van locaties over te gaan, omdat in totaliteit er een overaanbod in de regio bestaat. Daar staat tegenover dat het bestaande aanbod voor een deel niet passend is voor de kwalitatieve vraag van het bedrijfsleven. Om toch aan die vraag te kunnen voldoen is de ontwikkeling van nieuwe werklocaties onvermijdelijk. Daarbij zien wij in de regio en ook in onze gemeente een vraag naar werklocaties bij kleine kernen. In de regionale programmering wordt rekening gehouden met deze behoefte, waarbij het programma criteria benoemt, waaraan een lokaal verzorgend bedrijventerrein moet voldoen. Deze behoefte hangt samen met de wens om uit het oogpunt van leefbaarheid en draagvlak voor voorzieningen, lokaal gebonden werkgelegenheid te behouden.

De uitgifte van Harselaar Zuid fase 1A verloopt zeer voorspoedig. Naar verwachting is het terrein rond 2020 uitgegeven, voornamelijk aan Barneveldse bedrijven die willen uitbreiden. Na verplaatsing van bedrijven worden de achterblijvende locaties in de regel snel door de markt opgenomen. Dat laatste is te verklaren door de relatief dichte bebouwing op Harselaar, waardoor er weinig ontwikkelingsruimte is voor zittende bedrijven op het eigen terrein. Alle kavels op bedrijventerrein Briellaerd Noord zijn inmiddels verkocht of onder optie. Aan

een dergelijk, hoogwaardig bedrijventerrein, bestaat nog steeds behoefte.

De ontwikkeling van Harselaar Zuid fase 1A en de daarvoor benodigde ontsluiting via Harselaar Oost, heeft geleid tot de noodzaak om aandacht te besteden aan de verkeerssituatie en de kwaliteit op Harselaar Oost. Eind 2016 is daarvoor met veel betrokkenheid van de gevestigde bedrijven het businessplan Revitalisering Harselaar Oost vastgesteld en aangeboden aan de ondernemers en de provincie Gelderland.

Door de plannen om het knooppunt A1/A30 aan te pakken verwachten wij op termijn behoefte aan een alternatieve locatie voor de bij dit knooppunt gevestigde restaurants.

Uitwerkingsrichting

Harselaar Zuid Fase 1B
Als de uitgifte van Harselaar Zuid fase 1A in het zelfde tempo door gaat als nu, zullen op middellange termijn geen grotere uitgeefbare kavels meer beschikbaar zijn. Om te voorkomen dat de vestiging en groei van bedrijven in de agrofood-sector in het algemeen en de groeibehoefte van Barneveldse bedrijven niet meer adequaat kan worden opgevangen, zullen wij nog dit jaar starten met de voorbereidingen voor Harselaar Zuid fase 1B. De concrete vaststelling van dit plan zal wel steeds in nauw overleg met de regio FoodValley, afgestemd op de regionale ontwikkelingen, plaatsvinden. Ook goed overleg met de meest betrokken grondeigenaren is hierbij van groot belang.

Revitalisering Harselaar-Oost
Het businessplan voor de revitalisering Harselaar Oost besteedt aandacht aan de kwaliteit, infrastructuur en de duurzaamheid van het terrein. Het plan streeft er naar om tot een integrale aanpak te komen van zowel de individuele bedrijfslocaties als de openbare ruimte. Daarbij speelt nog dat door verplaatsingen en uitbreidingsvragen van bedrijven op Harselaar Oost de dynamiek op het terrein is toegenomen. Om de uitvoering van de revitalisering verder vorm en inhoud te kunnen geven is het noodzakelijk dat er op bepaalde delen van het bedrijventerrein schuifruimte ontstaat om bijvoorbeeld de parkeerdruk te verminderen. Hiervoor zullen percelen aangekocht moeten worden die vervolgens in de revitalisering kunnen worden ingebracht. Een inschatting is dat een bedrag van € 1.000.000,-- noodzakelijk is. De insteek is dat dit bedrag als co-financiering voor subsidieverwerving wordt ingebracht en dat een deel terug vloeit in de vorm van grondopbrengsten. Dit is bij de beleidstoevoeging opgenomen.

Kleine kernen
Nog in 2017 wordt gestart met de planontwikkeling voor uitbreiding van werklocaties bij Voorthuizen en Stroe. Daarbij wordt samenhang gezocht met de dorpsontwikkeling en daarvoor gewenste uitplaatsing van bedrijven uit de dorpskern.

Vestigingsklimaat

Ontwikkelingen

In de periode 2014-2016 is in nauwe samenwerking met de BMV (Barneveldse Middenstandvereniging) en de COB (Centrum Ontwikkeling Barneveld) gewerkt aan de uitvoering van de maatregelen die waren opgenomen in het position paper Detailhandel Barneveld. Over het algemeen gesproken kan worden geconstateerd dat het winkelcentrum aantrekkelijker is geworden. Verder kan worden geconstateerd dat de trends en ontwikkelingen in de detailhandel, die als vertrekpunt hebben gediend voor het position paper, nog actueel zijn.
Er zijn veel initiatieven en activiteiten voor consumenten, bezoekers en toeristen in de gemeente. Omdat daarover echter onvoldoende eenduidig wordt gecommuniceerd en samenhang ontbreekt heeft de raad een motie aangenomen om in 2017 te komen tot promotie evenementenbeleid, wat wij verbreden tot citymarketing-beleid.

In de regio FoodValley is beleid opgesteld ten aanzien van perifere en grootschalige detailhandel. Dat is

afgestemd met de provincies Gelderland en Utrecht. Dit betekent dat nieuwe locaties voor perifere detailhandel alleen kunnen worden ontwikkeld als elders in de regio meters worden ingeleverd. Daarmee wordt het totale aanbod in de regio gestabiliseerd. Wel streeft de regio naar concentratie op voor de consument aantrekkelijke locaties.

In het Position Paper Herijking Strategische Visie is opgemerkt dat het opleidingsniveau van de beroepsbevolking in de gemeente Barneveld nog steeds iets lager is dan gemiddeld in Nederland. In de afgelopen jaren is dat verschil minder geworden en op dit moment is in Barneveld gemiddeld 28% lager opgeleid, tegen 24% in Nederland. Dit is deels te verklaren uit de Barneveldse productiestructuur met een relatief hoge werkgelegenheid op bedrijventerreinen in traditionele sectoren (industrie, handel, vervoer). Deels is het te verklaren uit het feit dat er in Barneveld geen hoger beroepsonderwijs instelling gevestigd is. Bedrijven in de gemeente kampen echter met een toenemend tekort aan gekwalificeerd, hoger opgeleid personeel. Jonge inwoners gaan elders studeren en keren niet terug naar Barneveld. Een aantal ondernemers heeft, met steun van de Barneveldse Industriële Kring, het initiatief *Barneveld Tomorrow* genomen om hier wat aan te doen.

Uitwerkingsrichting

Citymarketing
In 2017 komen wij met een voorstel voor Citymarketingbeleid. Om hier uitvoering aan te kunnen geven, is de inschatting dat vanaf 2018 financiële middelen nodig zijn. Binnen de bestaande begroting is hiervoor geen financiële ruimte aanwezig, zodat hiervoor een beleidstoevoeging is opgenomen. Bij het voorstel voor Citymarketingbeleid brengen wij de te verwachten kosten in beeld. Het is de intentie dat het bedrijfsleven op termijn in de helft van deze kosten bijdraagt. De eerste drie jaar (2018, 2019 en 2020) wordt gezien als een aanloopperiode waarvan de verwachting is dat de kosten voor de uitvoering van het beleid voor rekening van de gemeente komen.

PDV locatie Scherpenzeelseweg
In 2017 zal binnen de kaders van het nieuwe regionale beleid voor Perifere Detailhandelsvestigingen (PDV) een uitwerking komen van de PDV-locatie Scherpenzeelseweg. Hierbij zal bijzondere aandacht zijn voor de relatie met het kernwinkelgebied.

Nieuw uitvoeringsprogramma detailhandel
Wij zullen in 2017 een voorstel aan de raad doen om het beleid uit deze notitie te continueren en een nieuw uitvoeringsprogramma met projecten voor 2018 en 2019 vast te stellen. Het uitvoeringsprogramma zal wederom bestaan uit projecten die in gezamenlijkheid tussen de middenstand, vastgoedeigenaren en de gemeente tot stand komen. De verwachting is dat de totale bijdrage (dus 2018 en 2019 samen) van de gemeente Barneveld aan het uitvoeringsprogramma op € 25.000,-- kan worden begroot. Hiervoor is een beleidstoevoeging opgenomen.

Barneveld Tomorrow
Dit initiatief richt zich op pas afgestudeerden en starters. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat betaalbare huisvesting de hoogste prioriteit heeft. Daarnaast is een programma met professionele businessondersteuning van groot belang. Evenals een goed netwerk.
Barneveld Tomorrow is een stichting voor en door ondernemers en veel meer dan een bedrijfsverzamelgebouw. Barneveld Tomorrow beschikt als incubator over professionele businessondersteuning, waaronder training over ondernemerschap, bedrijfsontwikkeling (planning, marketing) en algemene zakelijke ondersteuning (financiële ondersteuning, administratie). Het initiatief moet op termijn zelfsupporting worden. In de aanloopperiode, vooralsnog ingeschat op vier jaar, is een stimuleringsbijdrage gewenst. Hiervoor is een beleidstoevoeging opgenomen.

Toekomstbestendige recreatiesector

Ontwikkelingen

In december 2015 heeft de raad de Visie Verblijfsrecreatie vastgesteld. Het doel van deze Visie is een

toekomstbestendige verblijfsrecreatiesector te ontwikkelen. Enerzijds betekent dat het faciliteren en stimuleren van de toeristische ontwikkeling van parken. Anderzijds is een belangrijke opgave dat gestreefd wordt naar een herstructurering van de verblijfsrecreatie. Dit is een integrale opgave, die samenhangt met de ontwikkeling van recreatie op de gehele Veluwe. In de Visie is daarom aangegeven dat er pilots komen en dat we voor deze herstructureringsopgave regionaal gaan samenwerken met de Veluwse gemeenten.

Daarnaast wordt er op het niveau van de Veluwe door gemeenten, provincie en een groot aantal andere partijen samengewerkt aan de Gebiedsopgave Veluwe, een integrale ontwikkeling van natuur en toerisme. Daarvoor is in september 2016 de "Veluwe Agenda, beleef de beste Veluwe in 2025" vastgesteld. Om voldoende recreanten en toeristen te verleiden om naar Barneveld te komen zal de komende jaren de toeristische marketing en promotie verder moeten worden versterkt. Hierbij is het de uitdaging om te komen tot een door de overheid en bedrijfsleven samen gedragen en gefinancierde marketingstrategie. Bij de uitwerking is ook de relatie met de nieuwe citymarketing structuur van belang.

Uitwerkingsrichting

Om de herstructureringsopgave voor de vakantieparken structureel op te pakken, sluiten we aan bij het project Vitale Vakantieparken. Hiervoor is een beleidstoevoeging opgenomen, waarbij rekening is gehouden met cofinancierig door de provincie. Samen met tenminste 10 andere Veluwse gemeenten, waaronder de buurgemeenten Ede en Putten, werken we de opgaven 'innovatie, herstructurering en handhaving' uit in deelthema's. Door de samenwerking kunnen we kennis delen en is er capaciteit om in werkgroepen stappen te zetten met de uitwerking van vraagstukken naar oplossingen. Belangrijke thema's zijn voorbeeld kansen en voorwaarden voor transformatie, oprichting van een Veluwse Recreatie Ontwikkelingsmaatschappij en regionale handhaving.

Het programma Vitale Vakantie Parken is een majeur onderdeel van de Agenda Veluwe. Die Agenda wordt daarnaast concreet gemaakt in een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Wij zijn betrokken bij het bepalen van dat uitvoeringsprogramma. Belangrijke elementen hierbij zijn onder meer routestructuren, bereikbaarheid en herkenbare entree's.

De komende jaren zal de samenwerking met Go Barneveld en VisitVeluwe verder worden versterkt. Voor wat betreft de lokale promotie zal daarbij de komende jaren worden ingezet op een betere participatie van het toeristisch bedrijfsleven.

Ten aanzien van de Veluwe marketing heeft VisitVeluwe aangegeven dat het ook hier van belang is de marketing strategie verder te intensiveren waarbij met name de buitenlandse markt wordt aangeboord. In dit kader zal samen met de overige Veluwe gemeenten en de provincie Gelderland een marketingsstrategie worden uitgewerkt. Ten aanzien van de toeristische marketing zal vanuit Barneveld worden ingezet op een verdere verknoping van de marketing strategie van de vrije tijdssector met de detailhandel.

Circulaire economie

Ontwikkelingen

Circulaire economie staat volop in de belangstelling. In een circulaire economie worden grondstoffen niet meer onttrokken aan de aarde, maar steeds weer opnieuw gebruikt. Producten en grondstoffen worden maximaal hergebruikt en waardevernietiging wordt geminimaliseerd. Afval bestaat in een circulaire economie niet meer. Een transitie naar een circulaire economie is niet alleen wenselijk maar ook noodzakelijk. Grondstoffen raken op en circulaire economie maakt ons minder afhankelijk van de import van grondstoffen. Circulaire economie creëert nieuwe regionaal economische verdienmodellen en draagt bij aan een afnemende milieubelasting.

Het rijk heeft een stevige ambitie geformuleerd. Het gebruik van grondstoffen moet in 2050 volledig circulair zijn. Als tussendoelstelling moet het gebruik van primaire grondstoffen (mineralen, fossiel en metalen) in 2030 met 50% zijn afgenomen. De provincie sluit daarop aan met haar uitvoeringsagenda circulaire economie “Groene groei in Gelderland”.

Circulaire economie is als thema opgenomen in de Voedselvisie en als project in het Uitvoeringsprogramma Triple Helix van de regio FoodValley. De gemeente Barneveld draagt bij aan de invulling van het project Circulaire economie van de Triple Helix-agenda.

Uitwerkingsrichting

In Barneveld hebben we de eerste kleine stappen op weg naar een circulaire economie gezet met de ondertekening van het Convenant duurzaam beton en het vaststellen van de Strategienota huishoudelijk afval 2016-2020 in 2016. In het kader van realisatie van de Energievisie 2015-2020 zetten we in op energieproductie en winning van grondstoffen uit mest.

Deelname aan de Triple Helix-agenda betekent een verdere verkenning naar de mogelijkheden om invulling te geven aan het principe van Circulaire economie. Als mogelijkheden kunnen worden genoemd:
- circulair inkopen;
- meer circulaire producten in kantine;
- voedsel en reststromen in beeld brengen;
- inventariseren van vraag- en aanbod grondstoffen;
- afvalinzameling eigen gebouwen verbeteren;
- stimuleren van afvalscheiding bij bedrijven en instellingen;
- toepassen van de methode van duurzame Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW) voor infrastructurele projecten;
- stimuleren circulair bouwen;
- faciliteren van het kweken van insecten op afvalstromen in vrijkomende agrarische bebouwing;
- faciliteren van het telen van plantaardige eiwitten voor menselijke consumptie en als veevoer;
- faciliteren van de bio raffinage van (berm)gras;
- werken aan een circulair vestigingsklimaat, bijvoorbeeld door het creëren van kansenzones op (nieuwe) bedrijventerreinen waarbij gebruik gemaakt wordt van elkaars reststromen.

3. Woon- en Leefomgeving

Visie

Nieuwe ontwikkelingen moeten gericht zijn op zowel de demografische ontwikkeling van de gemeente als de economische potentie, die onder andere een gevolg is van de strategische ligging van de gemeente langs belangrijke vervoersassen. Wij willen daarbij de kwaliteiten van natuur en landschap, die een gevolg zijn van de ligging op de flank van de Veluwe en in de verbindingsstrook met de Utrechtse Heuvelrug, benutten en waarborgen.

Op basis van de demografische groei, de veranderende samenstelling van de bevolking en technologische ontwikkelingen, gaan wij uit van een groei naar 65.000 – 70.000 inwoners op weg naar 2040, met daarbij passende werkgelegenheid en met behoud van leefbaarheid. Een fraaie leefomgeving en kwalitatieve voorzieningen, met een sterke bijdrage aan de sociale samenhang, zijn daarbij belangrijke factoren. Het voorzieningenniveau in de gemeente en de kernen moet aansluiten bij de bevolkingsgroei en andere maatschappelijke ontwikkelingen.

Voor de beoogde groei dient ruimte te worden gereserveerd, waarbij tevens een bepaalde mate van flexibiliteit in woningen en voorzieningen gerealiseerd dient te worden. Voor (woningbouw)plannen blijft het in stand houden van het ‘dorps karakter’ en het behoud van de eigen identiteit van de kernen uitgangspunt. Wij willen energieneutrale woningen, deels flexibel aanpasbaar, in wijken met ruim voldoende groen, zonder milieuoverlast en met minder water- en warmteoverlast. Duurzaamheid wordt een basisprincipe bij locatiekeuzes en inrichtingsplannen, waarbij de gemeente ook ruimte wil bieden aan duurzame groei van de

primaire agrarische sector in combinatie met passende nieuwe functies. De gemeente wil een energieneutrale, klimaatbestendige en veiligere gemeente worden.

Tenslotte draagt een goed onderhouden leefomgeving in belangrijke mate bij aan de tevredenheid van bewoners en bezoekers. Daarom wordt ingezet op:

- Een kwantitatief en kwalitatief aanbod van energieneutrale woningen, met meer organische opbouw en variatie in wijken en aandacht voor duurzaamheid en betaalbaarheid;
- Een aantrekkelijke, veilige leefomgeving;
- Adequate voorzieningen, met een sterke bijdrage aan de sociale samenhang.

Wat zijn de prioriteiten de komende jaren?

Woningbouw

Ontwikkelingen

De woningmarkt van Barneveld blijkt de economische crisis (2008-2012) goed te hebben doorstaan, zowel wat betreft de bestaande bouw alsook de nieuwbouw. Sinds 2008 zijn er bijna 2.700 nieuwe woningen aan de woningvoorraad toegevoegd, gemiddeld bijna 300 per jaar. In 2016 lag dit royaal boven de 400 opleveringen. Ook voor de komende jaren wordt van een behoorlijke groei uitgegaan, mede ingegeven door de aanhoudende behoefte aan nieuwe huur- en koopwoningen.

Door het economisch herstel en de lage rentestand, is de belangstelling voor duurdere koop- en huurwoningen weer toegenomen, mede doordat huishoudens weer durven door te stromen naar een voor hen passende woning. Daarnaast blijft de druk op de sociale huurmarkt groot, mede vanwege de instroom van statushouders alsook de uitstroom van een aantal groepen uit de intramurale zorg.

Gezien het relatief beperkte marktaandeel sociale huurwoningen binnen de totale voorraad wordt voor de eerstkomende vier jaar een 'inhaalslag sociale woningbouw' wenselijk geacht.

Met de veroudering van de bevolking wordt de bouw van meer levensloopbestendige woningen belangrijk gevonden alsook het realiseren van energiezuinige woningen zodat de gemeentelijke doelstellingen om tot energiebesparing te komen en duurzame energie te gebruiken, werkelijkheid wordt.

Uitwerkingsrichting

Eind 2016 is de nieuwe Woonvisie 'Samen werken aan wonen' vastgesteld. Deze voorziet voor de eerstkomende jaren in een uitbreiding van gemiddeld 400 woningen per jaar, om zo te kunnen voldoen aan de eigen woningbehoefte en het faciliteren van huishoudens met een economische binding. Met regio FoodValley en met regio Amersfoort vindt afstemming plaats over deze groei.

Op zowel in- als uitbreidingslocaties wordt deze woningbouw gerealiseerd, waaronder in de afronding van Veller II en Eilanden-Oost. Verder zullen de locaties Barneveld-Noord, Holzenbosch en Kootwijkerbroek-Oost in belangrijke mate in de woningbehoefte voorzien.
In de overige kernen wordt, passend bij de eigen behoefte gebouwd.

Er wordt in termen van prijsklassen, verschijningsvormen en woonmilieus een gedifferentieerd nieuwbouwprogramma voorgestaan met meer ruimte voor consumentgericht bouwen. De inhaalslag sociale woningbouw wordt op verschillende locaties gerealiseerd, waaronder Wikselaarse Eng en op verschillende inbreidingslocaties.

Door middel van het project Faseren en Doseren woningmarkt van Barneveld worden vraag- en aanbodontwikkelingen goed gevolgd en waar nodig wordt de planontwikkeling bijgesteld. Ook de gerichte inzet van startersleningen en het verwerven van externe subsidies dragen bij aan het realiseren van haalbare plannen.

Met Woningstichting Barneveld en Huurdersvereniging Barneveld worden op basis van de Woningwet, jaarlijks prestatie-afspraken gemaakt en uitgevoerd, waarin onderwerpen als betaalbaarheid en beschikbaarheid, verduurzaming van de woningvoorraad en huisvesting van specifieke doelgroepen aan de orde komen. Ook de huisvesting van statushouders zal de komende jaren nog actueel zijn.

Omgevingswet

Ontwikkelingen

De Omgevingswet treedt naar verwachting begin 2019 in werking. Het maatschappelijk doel van de Omgevingswet is het vanwege duurzame ontwikkeling en in onderlinge samenhang:
- bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit;
- doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen.

De Omgevingswet heeft vier verbeterdoelen:
- Inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak verhogen. Bijvoorbeeld door een digitaal platform.
- Integrale benadering stimuleren.
- Actieve aanpak stimuleren. Bijvoorbeeld door de samenleving meer ruimte te geven voor initiatieven.
- Processen versnellen en verbeteren.

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is de digitale ondersteuning van de Omgevingswet. Via één loket hebben gebruikers van dit digitale stelsel toegang tot informatie over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals gegevens op het gebied van water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting. Gebruikers kunnen via het loket bovendien vergunningen aanvragen, meldingen doen en zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie. Tussen nu en 2024 ontwikkelt het DSO stapsgewijs.

Uitwerkingsrichting

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de wet kunnen we al werken in de geest van de Omgevingswet. De Omgevingswet gaat over de hele fysieke leefomgeving en heeft een breder bereik dan alleen ruimtelijke ordening. Integraal werken is een belangrijk thema onder de Omgevingswet. Daarnaast worden relevante thema’s, zoals participatie en ruimte geven aan initiatieven, maar ook bijvoorbeeld de veranderende rollen van de raad en het college, opgepakt via het opstellen van de Omgevingsvisie.

De Omgevingswet is gebaseerd op een beleidscyclus. In die beleidscyclus staat de Omgevingsvisie aan het begin. Daarbij past het dat eerst een Omgevingsvisie en vervolgens een Omgevingsplan wordt opgesteld.

De Strategische Visie Barneveld 2030 bevat op hoofdlijnen de koers voor de Omgevingsvisie. Naast de Strategische Visie zijn er nog veel thematische en gebiedsgerichte nota's en visies en liggen er door de samenleving opgestelde dorpsplannen. De uitdaging is om deze integraal een plek te geven in een Omgevingsvisie voor Barneveld.

De Omgevingsvisie wordt in co-creatie met de Barneveldse samenleving opgesteld. Daarnaast wordt gekeken hoe de dienstverlening kan worden afgestemd op de Omgevingswet. Tevens vindt afstemming in de regio plaats over aanpak, beleid en de invulling van bandbreedtes. Tenslotte moet de gemeente Barneveld aansluiten op het DSO.

Luchtkwaliteit

Ontwikkelingen

De luchtkwaliteit in Nederland wordt langzaamaan beter, maar er is gebleken dat de luchtkwaliteit in onze regio daarin achterblijft. Daarbij gaat het vooral om de achtergrondconcentraties fijnstof, geur en ammoniak. Het achterblijven in de daling van die concentraties wordt toegeschreven aan met name de emissies vanuit de veehouderij.

Om die emissies te verminderen en zo bij te dragen aan enerzijds een gezondere leefomgeving en anderzijds een duurzame veehouderij, is in december 2016 het Manifest Gezonde Leefomgeving FoodValley vastgesteld. Dat manifest is opgesteld met en bekrachtigd door de betrokken regiogemeenten, de provincie Gelderland en een groot aantal belangenverenigingen van de agrarische sector.

In het Manifest wordt als belangrijke opgave geformuleerd dat gestreefd wordt naar een structurele verlaging van de emissie van fijnstof, geur en ammoniak uit de veehouderij, rekening houdend met de verdiencapaciteit van veehouderijbedrijven en gecombineerd met monitoring en met de inzet op verlaging van emissies andere bronnen, zoals verkeer.

Uitwerkingsrichting

Uitvoering van het manifest is een complexe opgave die we als RegioFoodValley in Triple Helix-verband aanpakken, dus met de primaire sector (agrariërs en hun belangenorganisaties), kennisinstellingen (WUR, Aeres) en bedrijven (leveranciers van technieken, agrarisch adviseurs). Ter uitvoering van het manifest wordt een projectvoorstel opgesteld, waarbij wordt uitgegaan van medefinanciering door de sector en cofinanciering door de provincie. Hiervoor is een beleidstoevoeging opgenomen. De raad wordt over de uitvoering geïnformeerd.

De uitvoering kent twee hoofdsporen:
1) De oprichting van een Praktijkcentrum voor Emissiereductie in de Veehouderij (PEC) voor het verbinden en delen van kennis met betrekking tot maatregelen, technieken en meetmethoden en voor het opzetten en uitvoeren van pilots om nieuwe technieken te meten en sneller verder te brengen richting formele erkenning door het rijk.
2) Stimuleren van emissiereductie via de vergunningverlening door kritische BBT (Beste Beschikbare Technieken)-afwegingen, het starten van een APK voor stallen en tegelijk het vergunnen van innovaties. Dit spoor omvat ook de sturing en monitoring via modelberekeningen (0-situatie en scenarioberekeningen) en mogelijk ook metingen.

Leefbaar buitengebied

Ontwikkelingen

Veel veehouderijen en landbouwbedrijven hebben het moeilijk. Want hoewel de veehouderij onmisbaar is voor de agroketen, is het verdienmodel binnen de totale keten onvoldoende zelfstandig ontwikkeld, waardoor er in veel gevallen gewerkt moet worden met een laag rendement op eigen vermogen en arbeid. Dat brengt voor de betrokkenen een onevenredig groot risico met zich mee en er is geen ruimte om te ondernemen, te kiezen. Terwijl extra investeringen en nieuwe ontwikkelingen nodig zijn. De gemiddelde leeftijd is hoog en bedrijfsopvolgers zijn lang niet altijd aanwezig. Veel veehouders lopen tegen cruciale keuzes aan: investeren in de toekomst en voor welke markt? Of stoppen en wanneer en hoe dan?

De ketenpartners, kennisinstellingen en overheden in onze regio hebben in het Manifest van Salentein afspraken gemaakt om gezamenlijk te werken aan toekomstgericht ondernemerschap voor agrariërs. Eén van de belangrijkste aspecten voor de betrokken boeren is het maken van de juiste keuze. Voor velen zal dat

betekenen dat zij in de komende tijd zullen stoppen. De leidt tot vraagstukken, zoals het welzijn van de betrokken mensen, het beheer van het landschap en de toe te stane activiteiten in de vrijkomende agrarische bebouwing (VAB).

Het vrijkomen van agrarisch vastgoed is een bekend fenomeen in de Regio's Amersfoort en FoodValley. In 2014 publiceerde Het Innovatienetwerk en Agrocluster in samenwerking met de WUR (Wageningen Environmental Research, voorheen Alterra) een analyse van de hoeveelheid agrarisch vastgoed dat de komende jaren vrij komt te staan. Zo toonden de onderzoekers aan dat het oppervlak van vrijkomend vastgoed groter zal worden dan het vrijstaande vastgoed op bedrijventerreinen. Het onderzoek was aanleiding voor veel bestuurlijke en maatschappelijke aandacht voor dit vraagstuk. In navolging op een pamflet dat de beide regio's samen met Gebiedscoöperatie O-gen in maart 2016 hebben opgesteld richting de twee betrokken provincies Utrecht en Gelderland, wordt het Programma VAB 2016 – 2019 opgesteld.

Uitwerkingsrichting

Toekomstbestendige veehouderij
Een toekomstbestendige en duurzame agrarische (primaire) sector is van groot belang. Zowel voor de agrariërs zelf, als voor een vitaal platteland en nadrukkelijk ook voor de hele Agro&Food keten, van stallenbouwers en veevoerbedrijven tot accountants en transportbedrijven. Dit belang van de primaire sector wordt breed onderkend. Alle partijen in de keten onderschrijven een aantal wenselijke acties, gericht op het bieden van een duurzame toekomst aan de primaire sector in de regio FoodValley. En daarmee aan de hele Agro & Food keten, want die heeft geen levensvatbaarheid zonder de veehouderij. Dat tekent ook het belang van alle ketenpartners bij gezonde verdienmodellen voor de veehouderij. Zo blijft de Agro-keten een krachtige bron voor de economie en een vitaal buitengebied van FoodValley.

Deze koers is in februari 2017 bekrachtigd met het Manifest van Salentein. In een breed netwerk van organisaties en partijen, gaan we gezamenlijk werken aan vier doelen: "Ondernemerschap & Innovatie", "Ruimte om te Ondernemen", "Imago en Transparantie" en "Coaching en Training". We werken aan een integraal programma van projecten, maatregelen en lerende netwerken, waarbij iedere partij haar eigen rol, verantwoordelijkheid en inbreng heeft.

Voor de gemeente ligt er een rol in het geven van duidelijkheid overontwikkelingsmogelijkheden, het bieden van mogelijkheden voor coaching van agrarische ondernemers, het stimuleren van innovatie en training en het mee-organiseren van, en deelnemen aan, lerende netwerken. Hiervoor is een beleidstoevoeging opgenomen.

Vrijkomende agrarische bebouwing
Het vraagstuk van de VAB's is niet alleen een gemeentelijk vraagstuk, maar zeker ook van financiers (banken), toeleveranciers en afnemers, adviseurs, accountants, makelaars, overheden en de mensen om de ondernemers heen. Het hoofddoel van het Programma VAB is 'het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de regio', het borgen van de huidige ruimtelijke kwaliteiten van het landelijk gebied en het voorkomen van verloedering, doordat bijvoorbeeld gebouwen worden verwaarloosd of er ongewenste activiteiten plaatsvinden.

Maar er zijn ook economische en sociaal-maatschappelijke doelen van toepassing: door nieuwe economische functies op een goede manier in te passen kunnen we de vitaliteit en de leefbaarheid van het landelijk gebied versterken. Ook streven we naar een duurzame agrarische sector in de regio. In het Programma VAB 2016 – 2019 geven we aan wat de gemeenten zelf kunnen doen.

Het Programma VAB wordt opgesteld door een regionale (ambtelijke en bestuurlijke) werkgroep, waarbij de volgende zes subdoelen zijn onderscheiden. Deze subdoelen worden in het Programma toegelicht en uiteengezet in activiteiten die de komende jaren worden uitgewerkt en opgestart:
* Duidelijkheid krijgen over ons gezamenlijke toekomstbeeld en de VAB opgave;
* Versterken van de innovatie door het opzetten van nieuwe experimenten;
* Verbeteren van de huidige systematiek van functieverandering;
* Meer leren uit de praktijk, gezamenlijke kennisontwikkeling;
* Vinger aan de pols in de regio;
* Ontwikkelen van nieuwe mechanismen.

Het programma zal ter instemming aan de beide regio's FoodValley en Amersfoort worden voorgelegd. Van elke gemeente wordt een bijdrage verwacht. Dit zal met een separaat voorstel aan de raad worden voorgelegd. Daarbij wordt uitgegaan van cofinanciering door de provincies. Hiervoor is een beleidstoevoeging opgenomen, waarvan de kosten op dit moment nog niet bekend zijn.

Water en riolering

Ontwikkelingen

In maart 2016 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2016-2019 vastgesteld. De gemeentelijke watertaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater vormen de basis voor het rioolbeheer, de aanleg van nieuwe riolering en maatregelen om overlast van hemel- en grondwater terug te dringen.

Als uitgangspunt voor de uitwerking van de wettelijke taken in dit GRP zijn beleidskeuzen voor de thema's duurzaamheid, klimaatverandering, rol particulier, risico-gestuurd beheer, samenwerking en kosten vastgesteld. In het plan worden maatregelen geschetst waarmee Barneveld inspeelt op de (toekomstige) ontwikkelingen, waaronder hogere temperaturen, een sneller stijgende zeespiegel, nattere winters, heftigere buien en kans op drogere zomers.

Uitwerkingsrichting

In het GRP zijn de beleidsdoelen vastgesteld. Het beperken van wateroverlast bij hevige regenval heeft prioriteit. Schade op particulier terrein, als gevolg van water op straat door hevige buien, moet voorkomen worden. Ook worden maatregelen getroffen om bij te dragen aan het verminderen van de verdroging van de natuur en het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Het in 2017 vast te stellen Hemelwaterbeleidsplan vormt het kader om wateroverlast terug te dringen door een gecombineerd gebruik van de ondergrond (rioolstelsels, bergbezinkbassins) en bovengrond (water bergen waar het geen kwaad kan; op straat, in groenvoorzieningen, wadi's etc.) Participatie van burgers, bedrijven en waterschap Vallei en Veluwe is van belang, alleen met een gezamenlijke inspanning is Barneveld klimaatbestendig te maken!

Deze uitgangspunten worden toegepast bij het opstellen van rioleringsplannen voor Harselaar, Voorthuizen en Barneveld en in concrete afkoppel- en verbeteringsplannen.

De komende jaren worden diverse verbeterings- en afkoppelmaatregelen ten aanzien van de riolering uitgevoerd. Overtollig hemelwater wordt ingezameld en verwerkt. Er worden maatregelen getroffen bij structurele grondwateroverlast. Bewoners en bedrijven worden gestimuleerd om op eigen terrein hemelwater af te koppelen.

De genoemde maatregelen worden voorbereid en uitgevoerd in De Glind, Zwartebroek, Harselaar, Barneveld en Garderen. Particulieren en bedrijven worden pro actief benaderd en ontzorgd om mee te doen met gemeentelijke afkoppelprojecten.

In het streven naar een duurzame afvalwaterketen wordt in samenwerking met de Rudolphstichting, de gemeente Leusden en het waterschap Vallei en Veluwe in De Glind een haalbaarheidsstudie uitgevoerd voor het lokaal zuiveren van afvalwater.

In hetzelfde kader werken de gemeenten Ede, Barneveld en het waterschap Vallei en Veluwe samen in een pilot om afvalwater van campings in het buitengebied lokaal te zuiveren.

Het gebruik van de gemeentelijke subsidie particulier afkoppelen wordt gestimuleerd en gepromoot met

gerichte communicatie, deelname aan duurzaamheidsacties en het onder de aandacht brengen bij hoveniers en tuincentra.

Bij alle maatregelen in de openbare ruimte wordt steeds geanalyseerd of deze te combineren zijn met maatregelen uit andere werkvelden. Enkele aansprekende voorbeelden van een dergelijke integrale aanpak zijn het afkoppelen en herinrichten van het voormalige markthalgebied, van een gedeelte van de woonwijk de Lors te Barneveld en van de Wesselse- en Essenerweg te Kootwijkerbroek.

Duurzaamheid

Ontwikkelingen

Energievisie
In 2015 is de Energievisie “Investeren in Barneveldse bronnen” door de raad vastgesteld. Daarin is opgenomen dat de gemeente een bijdrage wil leveren aan schone, duurzame, betrouwbare en betaalbare energie. Wij willen in de gemeente jaarlijks 2% energie besparen en 20% van het totale energieverbruik in 2020 duurzaam opwekken. *Om de doelstellingen te realiseren is een grote inzet - naast die van burgers, bedrijven en organisaties - van de gemeentelijke organisatie noodzakelijk. De ambtelijke capaciteit moet daarop worden toegesneden (bij amendement toegevoegd).*

Energietransitie
Het streven is energieneutraliteit in 2050: dat betekent dat we net zoveel energie duurzaam opwekken als we gebruiken. We moeten dus duurzame alternatieven vinden voor fossiele bronnen. Alle duurzame energiebronnen moeten daaraan een bijdrage leveren, zoals het gebruik van windenergie, zonne-energie en het vergisten van biomassa. Alleen door samenwerking met maatschappelijke partners kunnen deze doelstellingen gerealiseerd worden. De gemeente Barneveld stimuleert daarom initiatieven om energie te besparen en duurzame energieproductie te bevorderen.

In de regio FoodValley wordt dit jaar een regionale Energievisie opgesteld. Vanaf 2018 zullen jaarlijks, op basis van een programma, projecten worden uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de doelstelling om energieneutraal te zijn in 2050.

In 2015 heeft Barneveld het Gelders Energie Akkoord (GEA) ondertekend. Hiermee worden bedrijven enerzijds gestimuleerd om met energie aan de slag te gaan, anderzijds kunnen maatregelen worden opgelegd om achterblijvende bedrijven te activeren. In het Uitvoeringsplan GEA zijn afspraken gemaakt over acties op het gebied van energiebesparing, duurzame energieproductie, stimulering van investeringen en werkgelegenheid.

Saneren asbestdaken
Vanaf 1 januari 2024 zijn asbesthoudende daken verboden. Momenteel werkt de provincie aan een plan van aanpak om deze daken te saneren. Het plan van aanpak zal vanaf 2018 in uitvoering gaan.

Groenstructuurplan
In de Strategische Visie is vermeld dat een gezond leefklimaat ook betekent dat er voldoende groen moet zijn van voldoende kwaliteit. Daarom is het belangrijk dat we volop blijven werken aan het Groenstructuurplan, dat in 2011 is vastgesteld. De groenstructuur wordt steeds belangrijker ter herkenning en begeleiding van de diverse groenstructuren in de kernen. Daarnaast neemt het belang van het groen voor recreatief gebruik toe. De herkenning en begeleiding dient met name gerealiseerd te worden langs de belangrijkste ontsluitingsstructuren. Groen met een recreatieve functie dient zowel aandacht te krijgen in de grotere groengebieden als in de wijken. Door groen van buiten de kern te verbinden met het groen in de kern ontstaat een duurzame groenstructuur die voor herkenning zorgt. Hiertoe zijn in het Groenstructuurplan verbetervoorstellen opgenomen.

Uitwerkingsrichting

Ambitie
De gemeente is zich bewust van haar voorbeeldfunctie voor de samenleving en onderneemt zelf actie om, als organisatie, aan haar eigen energiedoelen voor 2020 te voldoen. Door meer energie duurzaam op te wekken (middels zonnepanelen en koude warmte opslag), kan de gemeentelijke organisatie voldoen aan haar doelstelling voor 2020. Dit wordt uitgewerkt in het Plan van aanpak 20% duurzame energie gemeentelijke gebouwen. Voor de realisatie hiervan is een beleidstoevoeging opgenomen. In 2018 en de daarop volgende jaren gaan we verder met het verduurzamen van de eigen organisatie, zodat we uiteindelijk energie neutraal zijn in 2050.

Voor wat betreft onze eigen gebouwen en nieuwbouwprojecten werken we samen met verschillende maatschappelijke partners aan duurzame oplossingen. Nieuwbouwwijken, zoals Barneveld-Noord, bieden kansen op aardgasvrije, energieneutrale/CO2 emissieloze woonwijken.

Energietransitie
Nieuwe en bestaande woningen moeten de komende jaren fors energiezuiniger worden. Zelfs het realiseren van een energierekening van € 0 is met de huidige technieken mogelijk. Daarom wordt voor de gebouwde omgeving ingezet op energiezuiniger (ver)bouwen met een combinatie van energiebesparing, zonnepanelen en duurzaam opgewekte warmte door warmtepompen of WKO(warmte-koudeopslag)-installaties.

Het Energieloket voorziet bewoners en bedrijven de komende jaren van onafhankelijke informatie en legt waar nodig verbindingen met lokale ondernemers en DEB (Duurzame Energie Barneveld).

Ook bij bedrijven liggen veel kansen voor (gezamenlijke) verduurzaming. Samen met ondernemers ontwikkelt de gemeente een werkwijze, waarbij bedrijven gestimuleerd worden energie te besparen en duurzame energie te produceren. Aan de andere kant zal toezicht en handhaving op energie-regelgeving geleidelijk verstevigd worden. Met de Gelderse aanpak kan veel energiebesparing en duurzame energieproductie bij bedrijven bereikt worden. Stimuleren en toezicht/handhaving versterken elkaar. Om het GEA uit te kunnen voeren en om inn aanmerking te komen voor een stimuleringssubsidie is extra budget nodig. Hiervoor is een beleidstoevoeging opgenomen.

De energiedoelen die wij als gemeente hebben gesteld, geven kaders voor marktpartijen die in onze gemeente overwegen een initiatief te ontwikkelen. Initiatieven voor grootschalige mestvergisting en windenergie worden onderzocht en ondersteund.

Saneren asbestdaken
De gemeente levert haar bijdrage aan de uitvoering van het provinciale plan van aanpak. Vanaf 2018 zullen we het versneld saneren van asbestdaken faciliteren en stimuleren. Waar mogelijk willen we de sanering combineren met het stimuleren van duurzame daken via bijvoorbeeld zonne-energie.

Duurzame groenstructuur
Het Groenstructuurplan beoogt een robuuste en herkenbare groenstructuur in de gemeente Barneveld en in de afzonderlijke kernen. Door groen van buiten de kern te verbinden met het groen in de kern ontstaat een duurzame groenstructuur die voor herkenning zorgt. Hiertoe zijn in het Groenstructuurplan reeds verbetervoorstellen opgenomen. Bij de vaststelling hiervan in 2011 zijn beperkte financiële middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van deze verbetervoorstellen. Maatregelen zijn veelal uitgevoerd in combinatie met andere maatregelen in de openbare ruimte, zoals het vervangen van de riolering of een herinrichting van het wegprofiel. Om alsnog uitvoering te kunnen geven aan de verbetervoorstellen, is een beleidstoevoeging opgenomen. Concreet denken we te starten met de volgende projecten uit het Groenstructuurplan:

- Bomen op pleinen.
- Projecten met betrekking tot waterlopen: meandering, natuurlijke oevers
- Recreatieve verbindingen zone Esvelderbeek realiseren als uitloop Barneveld Noord.

Beschikbaar stellen van dit budget maakt het mogelijk om groenstructuren die nu binnen een projectgebied vallen uit te breiden om verbindingen tot stand te brengen. Op deze manier ontstaan robuuste structuren en (recreatieve) routes.

Veiligheid

Ontwikkelingen

De samenleving verandert. Regelmatig verschijnt er berichtgeving over terreur aanslagen of andere criminaliteit. Er is sprake van een spanningsveld tussen enerzijds ruimte voor de samenleving om zaken zelf te regelen en te organiseren en anderzijds het waarborgen van een veilige samenleving.

In het Integraal Gemeentelijk Veiligheidsplan 2015-2018 zijn reeds diverse ontwikkelingen geschetst. Zo is vermeld dat er een direct verband is tussen het veiligheidsdomein en het sociaal domein. De decentralisaties bieden de gemeente kansen en mogelijkheden om effectiever verbinding te maken tussen het integraal veiligheidsbeleid en het lokale sociaal beleid. Thema's als overlast gevende jeugdgroepen, ondermijning, drank- en drugsgebruik, huiselijk geweld en kindermishandeling hebben betrekking op beide domeinen.

Inwoners krijgen een steeds actievere rol. Veel inwoners (in onze gemeente bijna 6000) hebben zich aangemeld bij Burgernet, waarmee ze elkaar en overheden ondersteunen. Er is een dekkend netwerk van 17 wijkplatforms, waarbij volop gebruik wordt gemaakt van social media. Zo zijn er (in maart 2017) 132 whatsappgroepen actief, die verdachte situaties in wijken en buurten signaleren. Door social media kunnen ook evenementen van het ene op het andere moment worden georganiseerd. Wij willen maatschappelijke initiatieven ondersteunen, maar gelijktijdig de balans bewaren in de mate van overlast. In 2016 is nieuw evenementenbeleid vastgesteld. Hierin wordt met name ingezoomd op gezellige én veilige evenementen. Ook het horecabeleid en het bijbehorende horecaconvenant zijn in 2016 vastgesteld. Ruimere sluitingstijden, gecombineerd met meer (boa) toezicht is hierin opgenomen.

Met het invoeren van cameratoezicht is het aantal misdrijven fors afgenomen, met name het aantal inbraken op de industrieterreinen en de overlastmeldingen in de winkelgebieden. De verwachting is, dat we dit, met het operationeel blijven van het camerasysteem, kunnen continueren. De eerste helft van dit jaar zijn twee extra ANPR (Automatic NumberPlate Recognition) camera's geplaatst op de toegangswegen Baron van Nagellstraat en de Plantagelaan. Dit zijn camera's die door de politie ingevoerde kentekens signaleren en dit bij het passeren direct registreren en melden. Medio 2017 zullen ook andere toegangswegen in de gemeente (Lunterseweg, Torbeckelaan) van ANPR camera's worden voorzien.

Uit de dit jaar uit te voeren Veiligheidsmonitor (uitkomsten zijn april 2018 beschikbaar) zal blijken of de streefwaarden ten aanzien van leefbaarheid en veiligheid zijn gerealiseerd en wat eventueel nieuwe streefwaarden zijn. In de Programmabegroting is het veiligheidsbeleid doorvertaald in 3 speerpunten: woninginbraken, overlast, drank- en drugsgebruik. In uitvoering van laatstgenoemd speerpunt is begin 2016 het hennepconvenant opgesteld. Met het vastgestelde Damoclesbeleid wordt de handel in drugs in of vanuit woningen en lokalen tegen gegaan.

In het Veiligheidsplan hebben wij aangekondigd met maatregelen ten aanzien van helingbestrijding en daderaanpak te komen. In 2016 zijn alle opkoopregisters gedigitaliseerd. Nu werken alle opkopers met dit nieuwe digitale register. Daarnaast is in 2016, onder leiding van het RIEC-ON (Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost-Nederland) een aanvang gemaakt met de aanpak/bestrijding van ondermijning, de vermenging van de boven- en onderwereld. Er is, samen met de RIEC partners politie en justitie een ondermijningsbeeld gemaakt voor onze gemeente. Dit ondermijningsbeeld komt in 2017 ter beschikking van de lokale driehoek en zal een vervolg krijgen. Daarnaast zijn en worden ambtenaren, college- en raadsleden geïnformeerd en voorgelicht op dit terrein.

Naar aanleiding van de discussie omtrent de opkomst- en aanrijtijden van de brandweer, is een onderzoek gestart naar de mogelijke realisatie van een extra brandweerpost. Eind 2015 heeft de raad ingestemd met het creëren van een extra stallingsruimte in Barneveld Centrum. Vervolgens is de raad in september 2016 geïnformeerd over de meest geschikte locatie: de hoek van de Rozenstraat en de Begoniastraat en is de bestemmingsplanprocedure hiervoor opgestart. Aangegeven is dat het bestemmingsplan en het door de raad te accorderen meerjarenbudget voor dekking van de kapitaallasten gezamenlijk aan de raad voorgelegd zullen

worden. Dit is geagendeerd voor eind 2017.

Gelet op de - te verwachten - weerstand uit de omgeving, is de verwachting dat met het daadwerkelijk in gebruik nemen van de nieuwe stallingsruimte nog wel enige tijd gemoeid is. Dit terwijl de urgentie voor een extra stallingsruimte in Barneveld-Centrum, mede door het afsluiten van spoorwegovergang aan de Baron van Nagellstraat, is toegenomen. Daarom is gezocht naar een alternatief. Eén van de destijds onderzochte locaties was afgevallen vanwege verhuur. Dit pand blijkt inmiddels toch beschikbaar. Dit betekent dat momenteel de planologische en financieel economische uitvoerbaarheid op deze locatie aan de Schoutenstraat wordt onderzocht. Het streven is dat de brandweer een nevenstalling in Barneveld-Centrum in 2017 in gebruik kan nemen.

Uitwerkingsrichting

De gemeente Barneveld wil een gemeente zijn waarin bewoners en ondernemers zich veilig en geborgen voelen, elkaar steunen en worden gefaciliteerd door de overheid. Het gaat over de veiligheid van kwetsbare mensen, waardoor een hechte verbinding tussen de eigen kracht enerzijds en het veiligheids- en zorgdomein anderzijds noodzakelijk is. Onveilige situaties hebben betrekking op de openbare orde, geweld, criminaliteit, overlast, rampen en crisis.

In de jaarverslaggeving 2015 hebben we gemeld dat het aantal woninginbraken in 2015 is gedaald naar 169. In 2016 daalde dit aantal verder naar 130, een daling met maar liefst 18% ten opzichte van 2015. De doelstelling voor 2018, maximaal 160, is derhalve nu al gehaald. Toch is het belangrijk om ook in 2017 fors in te blijven zetten op dit high impact crime. Voorkomen moet worden, dat het aantal woninginbraken weer fors gaat stijgen. Daarnaast zetten we onverminderd in op burgerparticipatie.

Huisvesting onderwijs

Ontwikkelingen

De afgelopen jaren is in de gemeente de uitwerking van onze visie in stenen te zien. De leegstand is op veel plekken al opgeheven. Waar dit wenselijk was zijn brede scholen gerealiseerd met een integraal kindcentrum of extra ruimte voor zorg. Het aanbod is verbreed met de komst van het Van Lodensteincollege en de Rehoboth OZ uit Ede. Er is ruimte gemaakt voor onderwijskundige vernieuwingen. Er zijn nieuwe scholen voor Voortgezet onderwijs gebouwd. Er zijn nieuwe gymzalen voor het bewegingsonderwijs gerealiseerd die ook ingezet kunnen worden voor verenigingen. Er is aandacht voor duurzaam bouwen en met het programma "frisse scholen" ook voor het binnenklimaat.

Voor de komende jaren staan nog de laatste activiteiten uit het Masterplan Primair Onderwijs 2012 op het programma, zoals vervangende nieuwbouw voor de Zaaier en het Anker op één locatie met een gymzaal en de bouw van een nieuwe Hoeksteen in Voorthuizen.

Het op te stellen Masterplan Huisvesting Onderwijs 2017, dat voor de zomer aan de raad wordt aangeboden, betreft de scholen voor primair onderwijs, inclusief de scholen voor speciaal basisonderwijs, de scholen voor speciaal (voortgezet) onderwijs en het voortgezet onderwijs en moet een zo breed mogelijk gedragen masterplan zijn. De partners in het veld worden bij de totstandkoming betrokken. De uitkomsten van het Masterplan huisvesting onderwijs kunnen effect hebben op de benodigde kredieten voor de komende jaren. In het Programma huisvesting onderwijs, dat jaarlijks wordt opgesteld en ter kennisname naar de raad gaat, wordt aangegeven hoe hiermee om wordt gegaan.

De raad heeft de kaders voor het Masterplan Huisvesting Onderwijs 2017 in maart 2017 vastgesteld. Daarbij is aangegeven dat de VNG normbedragen uit de modelverordening al jaren niet meer voldoen in relatie tot de ambities met betrekking tot de kwaliteit van de schoolgebouwen en BENG (bijna energie neutraal gebouw). En dat er behoefte is aan duidelijkheid ten aanzien van de verplichtingen van de gemeente en het kwaliteitsniveau van onze scholen.

Het Masterplan is de basis voor de gemeentelijke meerjarenbegroting. Zowel de gemeente als de

schoolbesturen krijgen een inspanningsverplichting om binnen de inhoudelijke en financiële kaders het Masterplan uit te voeren.

Uitwerkingsrichting

Onderwijs speelt een essentiële rol in de samenleving en de ontwikkeling van jeugd en jongeren. Voor optimaal onderwijs is passende onderwijshuisvesting nodig. Huisvesting die het onderwijs zo goed mogelijk faciliteert, nu en in de toekomst. Een toekomstbestendig en divers aanbod aan onderwijs is van belang voor de aantrekkingskracht van Barneveld en voor de arbeidsmarkt.

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting van scholen voor primair- en voortgezet onderwijs binnen de gemeentegrenzen. De wettelijke zorgplicht betekent concreet dat alle scholen voorzien moeten zijn van voldoende en adequate huisvesting. Om deze voorzieningen te realiseren is krediet nodig. Het uitgangspunt is dat de gemeente de voorziening beschikbaar stelt, het krediet is alleen het middel.

Omdat de gemeente Barneveld goede scholen wil realiseren met voldoende kwaliteit en een goed binnenmilieu, wordt een toeslag op de normbedragen van de VNG gehanteerd. Inmiddels is de toeslag 35 % op VNG norm 2017.

In deze Kadernota zijn diverse beleidstoevoegingen op het gebied van onderwijshuisvesting opgenomen:

2018
- De Meerwaarde groeit. We zijn in overleg met de school voor de beste oplossing.
- Voor de Fraanjeschool de Vesting komt vervangende nieuwbouw in plaats van renovatie. Vanwege de langere afschrijvingstermijn van nieuwbouw (40 jaar tegenover 20 jaar voor renovatie), verandert de benodigde kapitaallast in verhouding weinig. Wel zijn er extra incidentele toevoegingen nodig voor sloop en afschrijving vanwege de wijziging van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Het gebied waar de school staat wordt integraal bekeken voor de beste situering.
- Rehoboth Kootwijkerbroek uitbreiding gebouw
- Vervangende nieuwbouw voor het Anker en de Zaaier en een gymzaal.
- Diverse scholen uitbreiding eerste inrichting
- Nieuwbouw school in Veller
- Prins Bernhardschool kleuterspeellokaal

2019
- Groei Rehoboth Onderwijs en Zorg
- Uitbreiding Fraanjeschool (in bouw meenemen)

2020
- Uitbreiding Antoniusschool
- Overname gymzalen Van Lodensteincollege conform overeenkomst 2010
- Diverse scholen uitbreiding eerste inrichting

2021
- Overname voorfinanciering Rehobothschool conform overeenkomst 2012

Sportaccommodaties

Ontwikkelingen

De looptijd van het Masterplan Buitensportaccommodaties 2007-2017 en de Herziening Masterplan 2011 is eind 2016 verstreken. In de afgelopen 10 jaar is een fors aantal knelpunten op de gemeentelijke buitensportaccommodaties aangepakt en opgelost en toekomstige capaciteitsproblemen zijn opgenomen in de beleidstoevoegingen tot 2020.
De bevolkingsomvang van de gemeente is toegenomen door de realisatie van nieuwbouwwijken en

inbreidingslocaties. De sportverenigingen zijn, inherent hieraan, in ledenomvang toegenomen. Met het oog op deze ontwikkeling willen we beschikken over een prognose over de te verwachten capaciteit per veldsportcomplex voor de komende 10 à 15 jaar met aanbevelingen.

Sinds 2015 maakt VVB een behoorlijke groei door. Het is de verwachting dat de toekomstige nieuwbouw in Barneveld-Noord zal bijdragen aan een verdere groei van de vereniging. VVB heeft uitbreiding gevraagd van de verlichtingscapaciteit van de voetbalvelden op sportcomplex 't Nieuwe Oost. In de periode oktober tot en met maart heeft de vereniging onvoldoende trainingsruimte om haar teams te kunnen faciliteren. In de huidige situatie heeft VVB de beschikking over 2 velden met veldverlichting.

De fietscrossbaan aan de Essenerweg in Kootwijkerbroek voldoet niet aan de gangbare eisen voor fietscross/BMX. Fietscrossclub Flying Bikes vraagt om een bredere en langere crossbaan. Op de huidige locatie is het in verband met de beperkte ruimte niet mogelijk aanpassingen aan de baan te doen en verder te groeien. Daarnaast ligt de fietscrossbaan op korte afstand van woningen. Omwonenden ondervinden hinder (geluid- en stof) van de activiteiten van Flying Bikes.

De Veluwse Zandhappers, een vereniging van quadrijders, maken nu gebruik van een terrein aan de Wencopperweg. Deze locatie ligt op fase 2 van bedrijventerrein Harselaar-Zuid, zodat deze locatie niet als definitieve locatie kan worden ingericht. De gemeente heeft geen alternatieve locatie voorhanden, die permanent beschikbaar is en waar geen overlast ontstaat voor omwonenden.

Uitwerkingsrichting

In 2018 wordt een 4e kunstgras voetbalveld aangelegd op sportcomplex Roeleneng voor voetbalvereniging VVOP. Tegelijkertijd zullen in 2018 de kunstgrasvelden 2 en 3 worden gerenoveerd. Hiervoor zijn middelen opgenomen in de vervangingsinvesteringen 2018. Aanleg en vervanging van de velden wordt dan in één keer op de markt gezet en in dezelfde periode uitgevoerd. De overlast voor VVOP en omwonenden van sportcomplex Roeleneng wordt hierdoor beperkt.

Voor de extra veldverlichting bij VVB is een beleidstoevoeging opgenomen. De extra veldverlichting zal worden aangelegd op veld 2 van sportcomplex 't Nieuwe Oost.
Er wordt rekening mee gehouden, dat bij verdere groei van de vereniging, binnen 2 à 3 jaar een 2e kunstgrasveld op dit veld wordt aangelegd.

Fietscrossclub Flying Bikes heeft een terrein nodig van 100 meter lang en 60 meter breed, waarop een nieuwe fietscrossbaan kan worden aangelegd. In de loop van 2017 wordt onderzoek uitgevoerd en een projectplan opgesteld. Afhankelijk van de bevindingen van het projectplan wordt afgewogen of voor de verplaatsing van de fietscrossbaan middelen worden opgenomen in de meerjarenbegroting.

De actualisatie van het Masterplan Buitensportaccommodaties verschijnt medio 2017. In dit Masterplan buitensportcomplexen gemeente Barneveld 2017-2027 wordt aangegeven welke bestaande knelpunten kunnen worden opgelost. In het masterplan worden:
* de noodzakelijke meerjarige investeringen op basis van planningsnormen voor de buitensportaccommodaties en de te verwachten kosten voor beheer en (planmatig) onderhoud in beeld gebracht.
* voorstellen gedaan voor onder andere het treffen van duurzaamheidsmaatregelen en de wijze waarop wordt omgegaan met de keuze voor infill materiaal van kunstgras (voetbal)velden.

4. Bestuur en interne dienstverlening

Visie

We streven we naar een goed bestuur (good governance) om transparante, adequate en snelle besluitvorming te faciliteren om de organisatiedoelen te realiseren en verantwoording daarover af te leggen. Maatschappelijke opgaven willen we lokaal op maat aanpakken, met een effectief ingericht bestuurlijk systeem. Het bestuur wordt

ondersteund door een doeltreffende, efficiënte en transparante organisatie. Het is daarbij belangrijk dat de financiële huishouding van de gemeente op orde is en blijft, waarbij zo efficiënt mogelijk met de beschikbare middelen wordt omgegaan.

Daarom zetten we in op:
- goed bestuur;
- goede (interne) dienstverlening, met continue verbeteringen via de leanfilosofie;
- gezonde financiële huishouding.

Wat zijn de prioriteiten de komende jaren?

Uitbouwen netwerksamenleving

Ontwikkelingen

Netwerksamenleving
In de Strategische Visie is gesignaleerd dat er een structurele verandering in de samenleving aan het ontstaan is. Burgerkracht en de participatiemaatschappij zijn geen hype. Naast de formele democratie ontstaan samenwerkingsvormen in allerlei wisselende coalities, waaraan de gemeente, in verschillende rollen, op basis van gelijkwaardigheid deelneemt. Zo groeit de netwerksamenleving van gemeente, inwoners, inwonersgroepen, maatschappelijke organisaties, ondernemers en overige betrokkenen. De betrokken partijen zijn van elkaar afhankelijk en beïnvloeden elkaar. Met dat netwerk zijn we tot de Strategische Visie gekomen en dit netwerk gaat die doelen ook realiseren. Samenwerking is noodzakelijk om de doelen te realiseren.

Dat geldt ook voor de regionale samenwerking met overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven. Regio's (en grote steden) vormen zowel vanuit Europese, nationale als provinciale optiek de geografische entiteiten waarbinnen zich maatschappelijke en economische ontwikkelingen afspelen. Daarop wordt beleidsmatig en financieel gestuurd. De Regio FoodValley was in de periode 2009-2015 de meest dynamische regio van Gelderland. De bevolkingsgroei bedroeg het tweevoudige van de Gelderse. De regio wist als enige in de conjunctureel moeilijke periode een banengroei vast te houden. Ook in de prognoses komt FoodValley naar voren als een regio met een relatief hoge groeipotentie. Bovendien zijn de regio FoodValley en de Regio Amersfoort van groot belang voor het uitbouwen van onze (inter)nationale positie. Gezien onze profilering op het terrein van agro food is partnerschap in de regio FoodValley een belangrijke voorwaarde om ons bedrijfsleven te laten aansluiten op de regionale kennis infrastructuur en daarmee ontwikkeling en innovatie te bevorderen. Daarnaast heeft FoodValley zich ontwikkeld tot een concept dat zowel internationaal, nationaal als provinciaal herkend en erkend wordt en veel aandacht trekt.

Op weg naar meervoudige democratie
De commissie Toekomstgericht lokaal bestuur van de VNG en BZK heeft zich gebogen over de vraag of de inrichting van ons bestuurlijke systeem effectief genoeg is om de huidige en toekomstige maatschappelijke opgaven aan te kunnen. Uit het rapport 'Op weg naar meervoudige democratie' (2016) blijkt ondermeer het volgende:
- de samenleving verandert. De kenniseconomie en de ontwikkelingen in de ICT spelen daarbij grote rollen.
- Het stelsel van 'verzuiling', waarin de maatschappelijke democratie werd gekanaliseerd en georganiseerd, is grotendeels verdwenen. Inmiddels wordt ongeveer 30 procent van de raadszetels bezet door vertegenwoordigers van lokale partijen. Er ontwikkelen zich ook nieuwe vormen van maatschappelijke democratie; de horizontale netwerksamenleving ontstaat. Actieve burgers en bedrijven nemen initiatief en produceren zo belangrijke publieke waarden.
- Representatieve en participatieve democratie horen bij elkaar en kunnen en moeten elkaar versterken. Om gelijkwaardigheid te laten ontstaan is wel revitalisering van de representatieve democratie noodzakelijk.

Lokale democratie: actie op maat
De VNG-werkgroep Democratie en Bestuur roept op tot ruimte voor nieuwe vormen van bestuur en politiek om burgers beter te kunnen betrekken en tot ruimte voor verschillende vormen van democratie om zo maatschappelijke opgaven lokaal op maat aan te kunnen pakken:
• gemeentebesturen die in rol, inrichting, proces en praktijk, starten met de wensen en verwachtingen van de

samenleving;
• nieuwe interbestuurlijke verhoudingen, waarin gelijkwaardigheid, transparantie en samenwerking centraal staan;
• een flexibeler inrichting van het lokale bestuur;
• een ruimer lokaal belastinggebied om geld voor lokale keuzes mogelijk te maken.

De werkgroep presenteert ook een Ontwikkelagenda Lokale Democratie 2017-2022. De raad is hierover geïnformeerd (A1, 16-12-16). De agenda beschrijft hoe gemeenten - op lokale maat - zelf vorm kunnen geven aan verdere democratische vernieuwing en de rol van de VNG daarbij. Een van de belangrijke elementen uit de Ontwikkelagenda is de verbindende rol van de gemeenteraad. Raadsleden zijn de belangrijkste schakel tussen samenleving en lokaal bestuur.

Lokale betrokkenheid
In tegenstelling tot de landelijke ontwikkelingen, is in onze gemeente het stelsel van ‘verzuiling’ niet geheel verdwenen. In het onderzoeksrapport 'Kracht en Kwetsbaarheid, sociale samenhang en leefbaarheid in de gemeente Barneveld' is opgemerkt dat de grootste en lastigste uitdaging in de gemeente Barneveld het omgaan met verschillen binnen de gemeente is.

Het opkomstpercentage bij verkiezingen is hoger dan het landelijk gemiddelde. Mede door de lokale krant is de betrokkenheid van de inwoner met het reilen en zeilen van wat er in en door de gemeente gebeurt groot te noemen.

Uitwerkingsrichting

Uitbouwen netwerksamenleving (experimenteren)
In de Strategische Visie hebben wij aangegeven trots te zijn op het eigen karakter van de negen kernen, waar veel lokale initiatieven ontplooid worden en waar de zelfredzaamheid hoog is. En dat wij de samenleving die wij met elkaar hebben, willen behouden en versterken.

De totstandkoming van de meervoudige democratie is een uitdaging, omdat hierbij veel meer sprake is van horizontale in plaats van verticale dwarsverbanden. Zoals in het onderzoeksrapport 'Kracht en Kwetsbaarheid, sociale samenhang en leefbaarheid in de gemeente Barneveld' is aanbevolen, is het van belang mensen te stimuleren elkaar beter te leren kennen, te begrijpen en te accepteren.

In de Strategische Visie hebben wij reeds opgemerkt dat wij ons inzetten voor het in stand houden en maken van sterkere netwerken in de samenleving, het van de grond komen van burgerinitiatieven, maar ook het bruggen slaan tussen de verschillende sociale verbanden die er zijn in verenigingen, kerken en dorpen. We gaan de rolverdeling tussen overheid en samenleving veel explicieter maken vanuit de trits zelf-samen-gemeente. We groeien door naar een netwerksamenleving, binnen en buiten de gemeentegrenzen, waarin we in verschillende coalities en in verschillende rolverdelingen, samen afspraken maken en doelen realiseren. Alle netwerkpartijen blijven nieuwe ontwikkelingen signaleren om zo nodig onze doelen aan te passen en om nieuwe kansen te benutten. Gemeente en samenleving werken samen op basis van gelijkwaardigheid en nemen eigen verantwoordelijkheid.

Deze manier van werken zal in de tijd moeten groeien en zal ook nooit ‘klaar’ zijn. We moeten samen ontdekken welke initiatieven kansrijk zijn. In de literatuur zijn hiervoor al wel succesfactoren benoemd: een gedeelde ambitie van meerdere partijen, zakelijkheid en professionaliteit van de initiatiefnemers, zorgvuldige communicatie op alle niveaus, een overheid die open staat voor samenwerking met burgers en een pragmatische aanpak zonder een blauwdruk vooraf.

Dit sluit ook aan bij de doelen van de Omgevingswet: Barneveld wil uitnodigend en meedenkend werken en ruimte bieden aan de samenleving. In een aantal projecten en door middel van een aantal experimenten willen wij ervaring opdoen met het meer ruimte geven aan burgerinitiatieven.

We willen burgers niet alleen het vertrouwen, maar ook de middelen en de verantwoordelijkheid geven om hun steentje bij te dragen aan de leefbaarheid, het welzijn en de dienstverlening in hun buurt, wijk of dorp. Dit in

uitvoering van het 'Right to Challenge', waardoor bewoners worden gestimuleerd om na te denken over publieke taken en oplossingen voor maatschappelijke opgaves en de kans krijgen om direct invloed te hebben op de kwaliteit. Ook starten we een proef, in Bloemendal, waarbij inwoners de openbare ruimte in hun wijk zelf kunnen inrichten en beheren. Bewoners gaan zelf aan de slag om hun manier van wonen, werken en leven duurzamer te maken ('transition town').

De bottum-up opgestelde dorpsplannen en -visies voor een aantal dorpen in Barneveld (Stroe, Terbroek) zijn mooie voorbeelden van burgerinitiatieven. De plannen moeten - waar nodig - een goede vertaling krijgen in het gemeentelijk beleid en, niet onbelangrijk, uitgevoerd worden. Dit vraagt om een meer gebiedsgerichte werkwijze.

De komende tijd kan ook met andere vormen van democratische vernieuwing geëxperimenteerd worden, bijvoorbeeld meer informele vergadervormen van de gemeenteraad, waarin het gesprek met inwoners en partijen centraal staat. Of burgers mee laten beslissen over bepaalde onderwerpen ('burgerraad') of het online ophalen van meningen van bewoners.

Duidelijk is dat het verder vormgeven van de netwerksamenleving van de gemeentelijke organisatie, het college en de raad een andere manier van werken vraagt.

De gemeentelijke overheid steeds meer digitaal

Ontwikkelingen

Context
De digitalisering van de informatievoorziening is één van de belangrijkste ontwikkelingen in onze sterk veranderende samenleving. Inwoners en ondernemers regelen onderling zaken steeds meer online en interactie met de overheid vindt in toenemende mate in digitale vorm plaats. De landelijke overheid, VNG en gemeenten werken, onder de noemer van de ‘Digitale Agenda 2020’, gezamenlijk aan het realiseren van een digitale dienstverlening.

Nieuwe wet- en regelgeving, zoals de Omgevingswet en afspraken over generieke basisdienstverlening van de overheid (GDI), zoals “MijnOverheid Berichtenbox”, maar ook technologische ontwikkelingen als zelfrijdende auto’s, gebruik van big data en toepassingen van het Blockchain-concept, vragen van gemeenten om te anticiperen. Met deze laatste technologie worden transacties op een beveiligde manier (over verschillende servers in een keten) uitgevoerd, waardoor de rol in het proces van bijvoorbeeld de bank, notaris, makelaar en gemeente vervalt. Deze technologieën kunnen een verbetering van onze dienstverlening en een ingrijpende verandering van onze bedrijfsvoering betekenen.

Innovatief vermogen
Bovenstaande ontwikkelingen vragen van gemeenten een hoge mate van flexibiliteit en innovatief vermogen èn een beweging van samen organiseren en samen doen. Deze samenwerking krijgt momenteel vorm door intensief kennis en innovaties te delen, te experimenteren met en ontwikkelen van nieuwe toepassingen en handreikingen te delen om de digitale transformatie binnen de organisatie vorm te geven. Centraal hierbij staan de ambities van de Digitale Agenda 2020: open en transparant, werken als één efficiënte overheid en massaal digitaal - maatwerk lokaal.
Het nieuwe kabinet is de komende periode aan zet om de benodigde budgetten voor verdere innovatie vrij te maken om succesvol afgeronde experimenten toe te kunnen passen, zoals het gebruik van open en big data om de dienstverlening te verbeteren en de toepassing van blockchaintechnologie.

Privacy
Rondom informatievoorziening is privacy en gegevensbescherming een belangrijk aandachtspunt. Het veld rond privacy voor gemeenten wordt steeds complexer. Privacy is niet langer een onderwerp waar alleen juristen mee bezig zijn: privacy raakt de hele gemeentelijke organisatie en haar partners buiten de organisatie waarmee gegevensuitwisseling plaatsvindt. In Nederland wordt de bescherming van privacy gewaarborgd door middel van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). In 2018 verandert dat. Na de uitbreiding met de

meldplicht datalekken in de gewijzigde Wbp (1 januari 2016) is op 25 mei 2016 de nieuwe Europese privacyverordening, de algemene verordening gegevensbescherming (AVG), in werking getreden. Per 25 mei 2018 is de AVG rechtstreeks van toepassing in alle EU-lidstaten. De huidige Wbp, en daarmee dus ook de meldplicht datalekken, wordt dan vervangen door de tekst van de AVG.
Wetgeving hieromtrent verandert continu, mede ingegeven door de ontwikkelingen in de digitale samenleving. Dit betekent dat bij alle ontwikkelingen en innovaties in de gemeentelijke dienstverlening deze wetgeving gewogen en toegepast wordt.

Uitwerkingsrichting

Voor de dienstverlening en de bedrijfsvoering is de organisatie afhankelijk van een goede informatievoorziening en ondersteuning van ICT. Keuzes rondom Omgevingswet, (e-)dienstverlening en website zijn van invloed op de informatie- en applicatiearchitectuur en de ICT infrastructuur en daarmee op de prioriteitstelling en het beschikbare budget.

In 2017 is gestart met een heroriëntatie op de ICT-strategie van de gemeente Barneveld, waarbij de gewenste organisatie en de infrastructuur rondom informatievoorziening en automatisering in beeld wordt gebracht. Aanbevelingen worden gedaan rondom de benodigde invulling aan medewerkers en middelen, afgestemd op de organisatie die de gemeente voor haar inwoners en ondernemers wil zijn. Het advies van een extern bureau, voorzien van de veranderopgave, planning en een indicatie van het benodigd budget, wordt medio 2017 verwacht. Vooruitlopend op dit advies wordt in de organisatie momenteel op de volgende manieren ingespeeld op de ontwikkelingen:

- Innovatie, op weg naar een datagedreven gemeente
  Inspelen op mogelijkheden van (her)gebruik van open data en big data, blockchain technologie, smart city, geografische kaarten als visitekaartje van de gemeente.
  We participeren in een KING-pilot voor blockchain en onderzoeken de mogelijkheden van effectief, integraal en veilig gebruik van open data en big data.

- Informatieveiligheid en Privacy
  Privacy en gegevensbescherming zijn essentiële zaken in het handelen van de gemeente. Om de gegevensbescherming op tijd, voor mei 2018, in lijn te brengen met de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) werken we aan de borging van de brede privacybenadering in de organisatie. Privacybeleid en een privacyreglement worden geïmplementeerd. Daarnaast is, conform de wettelijke verplichting, komend jaar budget nodig voor een functionaris voor gegevensbescherming.
  Met een i-bewustzijn campagne brengen we het belang van veilig omgaan met privacygevoelige gegevens in beeld.
  De Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten wordt verder ingevoerd, waarmee we ons voorbereiden op het gebruik van ENSIA, de nieuwe systematiek voor audits van DigiD, Suwinet, BRP, paspoortuitgifteregeling, Bag en BGT.

- Massaal digitaal – maatwerk lokaal
  We nemen deel aan de VNG aanbestedingen voor vaste en mobiele telefonie en zijn actief betrokken bij het opbouwen van het Gemeentelijk Overheidsnetwerk.
  Met onze inbreng bij GIBIT (gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT) werken wij aan versterking van het opdrachtgeverschap richting leveranciers.
  Berichten over burgerzaken gaan we (ook) via MijnOverheid.nl verstrekken. We kunnen e-facturen ontvangen en verwerken.

De onomkeerbare veranderingen in de dienstverlening door digitalisering van processen stelt andere eisen aan organisatie-inrichting, ICT-infrastructuur en benodigde kennis en capaciteit. In de loop van 2017 leidt dit tot een concreet voorstel op basis van de heroriëntatie op de ICT-strategie, met o.a. een nadere financiële onderbouwing.

Regionale samenwerking

Ontwikkelingen

De samenwerking in de triple helix, onderwijs/onderzoek, ondernemers en overheid krijgt steeds meer vorm en inhoud. Getuige is daarvan de regionale strategische agenda en het uitvoeringsprogramma. De provincie Gelderland onderschrijft de meerwaarde van deze ontwikkeling en geeft daar prioriteit aan binnen de zogenaamde gebiedsopgaven.

De regio FoodValley werkt aan verbetering van de communicatie met de gemeenten. De ontwerpbegroting voor 2018 is aanzienlijk verbeterd en meer output gericht opgesteld. In 2017 is een nieuwe directeur aangetreden en heeft het regiokantoor een andere invulling gekregen. In het tripartite bestuurlijk overleg is Barneveld inmiddels ook rechtstreeks vertegenwoordigd.

De regio Amersfoort is een belangrijke strategische partner voor onze gemeente. De regio zoekt naar een herkenbaar profiel. Binnen de regio Amersfoort wordt een visie ontwikkeld, waarbij er een synergie gezocht wordt tussen de "denkers", die de voorkeur geven aan een stedelijke woon- en leefomgeving en de "doeners", die vragen om ruimte, zowel in fysieke als milieutechnische zin en daarvoor zijn aangewezen en zich thuis voelen in de omringende plaatsen.

Uitwerkingsrichting

Wij zetten binnen de regio FoodValley voor de komende periode in op versterking van de samenwerking tussen de kennisinstellingen in Barneveld, het ROC (Regionaal Opleidingencentrum)-A12, de CHE (Christelijke Hogeschool Ede) Ede en de WUR (Wageningen University & Research) en daarmee een meer uitdrukkelijke aansluiting op de regionale Kennnisas.

Een belangrijk uitvloeisel van de samenwerking met Amersfoort is de mogelijkheid om gebruik te maken van de diensten van de EBU (Economic Board Utrecht). De organisatie van de EBU is zeer gespecialiseerd in het tot stand brengen van concepten voor de financiering en exploitatie van duurzaamheidsmaatregelen en het ontwikkelen van economische potenties.

Onze inzet in de regio Amersfoort voor de komende periode is ook de relatie tussen de voorgenomen reconstructie van het knooppunt Hoevelaken en de aansluiting A1-A30.
Verder staan wij open voor een overloop van bedrijven, die in de regio Amersfoort niet meer over voldoende ruimte beschikken.

Eind 2016 is overigens de grondslag voor de algemene bijdrage aan de Regio Amersfoort gewijzigd (aantal inwoners in plaats van aantal woningen). Daarnaast is de structurele bijdrage verhoogd en wordt een extra bijdrage per inwoner gevraagd (voor regioprofilering). Voor deze kostenstijging is een beleidstoevoeging opgenomen.

Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Prognose Meerjarenbegroting 2018-2021 t.o.v. de Programmabegroting 2017

Het structurele beeld van de Programmabegroting 2017 eindigde in 2020 met een overschot van € 213.000. De voorliggende Kadernota 2018-2021 sluit met een overschot van € 10.000. Dit betekent dat per saldo de uitkomst een aanpassing kent ter grootte van € 203.000.

Onderstaande prognose geeft de mutaties aan ten opzichte van de meerjarenbegroting zoals die is opgenomen in de Programmabegroting 2017. Alle positieve getallen betekenen een verbetering van het begrotingsresultaat en alle negatieve getallen zijn een verslechtering.

Prognose Meerjarenbegroting 2018-2021

bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbegroting	Begroting 2018	MJR 2019	MJR 2020	MJR 2021
A) Begrotingsbeeld Programmabegroting 2017	**105**	**205**	**213**	**213**
Mutaties lasten				
01. Structurele mutaties o.b.v. raadsbesluiten	20	50	50	25
Begrotingsresultaat tot raad van 22 maart 2017	**125**	**275**	**333**	**358**
B) Mutaties t.o.v. voorgaand jaar				
Mutaties lasten				
02. Vrijvallende afschrijvingslasten				215
03. Vervangingsinvesteringen en bedrijfsmiddelen				- 195
04. Rente	- 115	- 10	- 14	- 137
05. Nieuwe beleidstoevoegingen 2018 - 2021	- 355	- 295	- 252	- 325
06. Aanpassing subsidies soc/maatsch en cult instel.	- 45			
07. Aanpassing omvang organisatie naar takenpakket	- 409			
			-	-
Totaal mutaties lasten	**- 924**	**- 305**	**- 266**	**- 442**
Mutaties baten				
08. Groei gemeente	140			115
09. Tariefsontwikkeling OZB	- 25	- 25	- 25	109
10. Reguliere ontwikkeling alg. uitk. gemeentefonds	740	340	425	395
11. Afbouw opbrengst precariobelasting kabels en leiding		- 200	- 200	- 200
Totaal mutaties baten	**855**	**115**	**200**	**419**
C) Saldo mutaties jaarschijf	**- 49**	**- 140**	**- 16**	**2**
D) Resultaat mutatie jaarschijven cumulatief	**- 49**	**- 189**	**- 205**	**- 203**
Prognose resultaat per begrotingsjaar	**56**	**16**	**8**	**10**

Toelichting op de prognose Meerjarenbegroting

Regel 1. Structurele mutaties o.b.v. raadsvoorstellen (inclusief de maandrapportage)
De gewijzigde budgetten vanuit de maandrapportages en separate raadsvoorstellen tot en met de raadsvergadering van maart 2017 zijn in dit meerjarenperspectief meegenomen. Daarbij is ook de doorwerking vanuit de jaarrekening 2016 t.a.v. structurele voordelen in deze regel meengenomen. In totaliteit bedraagt dit € 145.000 aan gewijzigde budgetten.

Regel 2. Vrijval afschrijvingslasten
In de hiervoor opgenomen meerjarenprognose zijn slechts wijzigingen c.q. aanvullingen ten opzichte van de prognose uit de Programmabegroting 2017 opgenomen. De aanvullingen hebben betrekking op het jaar 2021. Dit als gevolg van de toevoeging van de jaarschijf 2021 bij de kadernota. Jaarlijks is er een aantal activa volledig afgeschreven. De betreffende jaarlijkse afschrijvingslasten vallen het jaar erop vrij in het meerjarenperspectief. Voor 2021 gaat het om een bedrag van € 215.000.

Regel 3. Vervangingsinvesteringen en bedrijfsmiddelen
Ook hier gaat het om aanvullingen specifiek voor het jaar 2021. Deze regel betreft de lasten ter dekking van de reguliere vervangingsinvesteringen 2020 (bedrijfsmiddelen e.d.).

Regel 4. Rente
Op basis van de kapitaalbehoefte wordt de mutatie van de bijbehorende rentelasten verwerkt. Dit is een saldo van stijgende rentelasten als gevolg van beleidstoevoegingen (investeringen) en een daling van rentelasten als gevolg van vrijval van activa als gevolg van afschrijvingen. Daarnaast is de grootste mutatie in 2021 als gevolg van het structurele effect van het afsluiten van het project Columbiz Park en de hiermee samenhangende vrijval van de verliesvoorziening, zoals reeds is voorzien in de Notitie Herwaardering grondposities 2012, die in januari 2013 door de raad is vastgesteld. Dit laatste heeft een impact van € 470.000 (nadelig).

Regel 5. Nieuwe beleidstoevoegingen 2018-2021 t.o.v. Programmabegroting 2017

In de bijlage doen wij u een voorstel voor nieuwe beleidstoevoegingen. Het gaat hierbij om aanvullingen ten opzichte van de Programmabegroting 2017. De voorgestelde beleidstoevoegingen met *structurele* lasten betreffen:

- Veilig thuis;
- Laaggeletterdheid
- Bovenwijkse investeringen;
- Harselaar-Oost revitalisering
- Uitvoeringsprogramma GVVP;
- Huisvesting onderwijs (incl gymlokalen)
- Veldverlichting 't Nieuwe Oost
- Muziekonderwijs
- Gelderse aanpak Energie
- Uitvoering duurzame energie gemeentelijke gebouwen
- Groenstructuurplan
- Intensivering groot onderhoud wegen (jaarschijf 2021);
- Intensivering onderhoud vastgoed MTB;
- Regionale samenwerking Amersfoort.

Voor de bovenwijkse investeringen gelden aangescherpte BBV-regels. Hiervoor geldt dat de dekking van bovenwijkse investeringen opgenomen moet worden in de begroting van de gemeente. Daarbij hanteren wij als uitgangspunt dat wij voor deze bovenwijkse investeringen 30% van de kosten in de begroting opnemen. De verwachting is dat zelfs 100% van de kosten verhaald kunnen worden bij deze ontwikkelingsprojecten. Algemeen uitgangspunt is dat in principe gestart wordt met de aanleg van de bovenwijkse voorziening, als er voor 70% van het plangebied zekerheid is voor de ontwikkeling en het bijbehorende kostenverhaal.

Ten aanzien van de intensivering groot onderhoud wegen is in 2016 besloten om in 7 jaar het structurele budget te verhogen. In deze Kadernota is dit in de nieuw toegevoegde jaarschijf verwerkt.

In het raadsvoorstel ten aanzien van het Schaffelaartheater dat op 22 maart 2017 behandeld is, is aangekondigd dat er voor het groot onderhoud aan het theatergebouw extra middelen besteed dienen te worden. In deze Kadernota is het hiervoor het genoemde bedrag opgenomen als beleidstoevoeging.

De *incidentele* beleidstoevoegingen, opgenomen in de tweede tabel van de bijlage, worden gedekt uit de incidentele middelen, zonodig aangevuld vanuit de algemene reserve. Dit betreffen de volgende onderwerpen:

- Laaggeletterdheid;
- Barneveld tomorrow;
- Detailhandel - uitvoeringsprogramma;
- Citymarketing;
- Huisvesting onderwijs
- De Hofstee;
- Beweeg- en sportfonds;
- Groot onderhoud wegen;
- Uitvoering manifest gezonde leefomgeving;
- Toekomstbestendige recreatiesector - vitale vakantieparken;
- Toekomstbestendige veehouderij.

Ten aanzien van de intensivering groot onderhoud wegen is een termijn van vijf jaar gehanteerd om de inhaalslag in het onderhoud in een periode van vijf jaar te realiseren (2017-2021) en daarvoor jaarlijks € 1,5 miljoen beschikbaar te stellen. Doordat er in 2016 al gestart is met de werkzaamheden en uitgaven hebben plaatsgevonden is de toevoeging van de laatste jaarschijf verlaagd met de reeds uitgevoerde werkzaamheden ter grootte van €1.384.000, hierdoor is het bedrag in 2021 aangepast naar € 116.000 (1.500.000 -/- 1.384.000).

Regel 6. Aanpassing subsidies sociaal maatschappelijke en culturele instellingen

Bij de Kadernota 2016-2019 is bepaald om jaarlijks te bezien of er ruimte voor compensatie is voor de loonontwikkeling bij de gesubsidieerde sociaalmaatschappelijke en culturele instellingen. Voorgesteld wordt om in 2018 eenmalig, structureel de geraamde subsidie aan deze instellingen te verhogen voor kosten van de cao-ontwikkeling. Dit doen wij naar rato van de personeelskosten van hun begrotingstotaal en op basis van de gemiddelde cao-ontwikkeling van gesubsidieerde instellingen over het afgelopen jaar (1,4% in 2016). Voor latere jaren (2019 en verder) zal jaarlijks bezien worden of er ruimte is voor compensatie.

Regel 7. Aanpassing organisatie
Voor uitbreiding van de structurele formatie is een bedrag van € 409.000 opgenomen. Deze aanpassing heeft te maken met nieuwe of toename van taken. Waar de toename van taken leidt tot een structurele vraag, waarvoor capaciteit gevraagd wordt, is ondermeer het geval in het sociaal domein (hiervoor is een voorstel in de maandrapportage van maart 2017 opgenomen), ruimtelijke ontwikkeling, *duurzaamheid (toegevoegd bij amendement),* vastgoed en infrastructuur en bestuur & dienstverlening. Dit betreffen vooral de taken van de gespreksvoerders, beleidsontwikkeling RO, privacy-taken en verkeer&vervoer.

Regel 8. Groei gemeente
Op basis van het kohier 2017 is gebleken dat de stijging van de OZB-opbrengsten groter is dan opgenomen in de Programmabegroting 2017. Het effect is zo'n € 140.000 als gevolg van een groter aantal opgeleverde objecten en een grotere toename van het aantal inwoners per 1-1-2017 dan waar rekening mee gehouden is in de begroting. Daarnaast gaat het hier om het toevoegen van de jaarschijf 2021. Deze regel betreft de extra inkomsten door de groei van de gemeente, zoals door de toename van het aantal woningen en het inwoneraantal.

Regel 9. Tariefontwikkeling OZB
In het coalitieakkoord is opgenomen de OZB te laten stijgen met het gemiddelde inflatiecijfer. Vanaf de vorige Kadernota is gewerkt met het vijfjaarsgemiddelde inflatiecijfer, afgerond op een kwartprocent. Hiervoor worden de cijfers van het CBS gebruikt voor de achterliggende jaren en de CPB verwachting voor het lopend en komend jaar. Dit resulteert voor nu in een ontwikkeling van 1,00%, dat wij als uitgangspunt hanteren voor de jaren 2018-2021. Dit is 0,25% lager dan waarmee rekening is gehouden in de Programmabegroting 2017.

Regel 10. Reguliere ontwikkeling algemene uitkering gemeentefonds
Op basis van de meeste actuele aantallen en circulaire zijn de inkomsten vanuit de algemene uitkering voor onze gemeente geactualiseerd. De uitkomsten laten een grote stijging zien als gevolg van een toegenomen accres en hogere aantallen (woningen en inwoners).

Regel 11. Afbouw opbrengst precariobelasting kabels en leidingen
Tot voor kort was de verwachting dat de precariobelasting voor kabels en leidingen zou doorlopen tot en met 2026. Met de vaststelling van wetgeving ten aanzien van de afschaffing precariobelasting in de Eerste Kamer is deze periode verkort tot 2021. Dit betekent dat onze gemeente met ingang van 2022 € 1,4 miljoen aan lagere opbrengsten in de exploitatiebegroting heeft. In de Programmabegroting 2017 is een bedrag van € 800.000 opgenomen als storting in de algemene reserve ter versteviging van de financiële robuustheid van de gemeente en aangegeven om die te zijner tijd in te zetten voor de wegvallende opbrengsten. Voorgesteld wordt om deze in 2022 te laten vervallen ter compensatie van het in de exploitatie wegvallen van de € 1,4 precariopbrengsten. De resterende € 600.000 wordt in dit meerjarenperspectief in tranches opgenomen in de jaren 2019, 2020 en 2021. Daarmee voorziet het college in het laatste jaar van deze coalitieperiode in dekking voor de toekomstig wegvallende inkomsten.

Financiële kengetallen

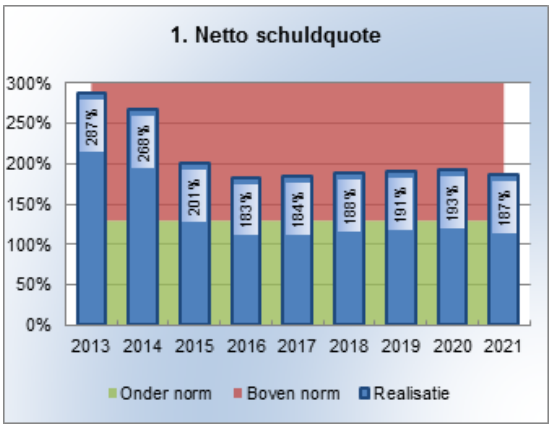
Financiële kengetallen

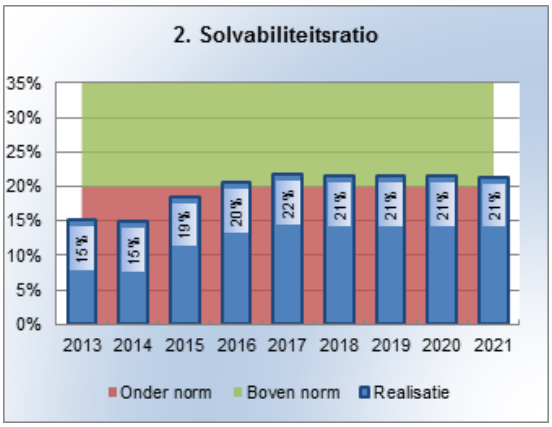
Vanaf 2013 geeft de gemeente aandacht aan balansratio's in de P&C (Planning en Control) documenten. Dit zijn verhoudingsgetallen op basis van de balans en/of exploitatietotalen. Vanaf de Programmabegroting 2017 zijn een balansprognose en de voorgeschreven kengetallen opgenomen conform de voorgeschreven berekeningssytematiek. In de voorliggende Kadernota 2018-2021 hebben wij de verwachte ontwikkeling, van 2018-2021 (inclusief de verwachte uitgaven van de nieuwe beleidstoevoegingen) alsook de realisatie van 2013-2016, van de netto schuldquote en de solvabiliteit opgenomen. Bij het beoordelen van de hoogte en de

ontwikkeling van de ratio's moet gekeken worden naar de samenhang tussen ratio's en de ontwikkeling ervan in de tijd. De uitkomst van een individuele ratio biedt een beperkt inzicht.

Netto schuldquote:
Netto schuld als aandeel van de inkomsten. Als streefwaarde hanteert de VNG een netto schuldquote van 130% als bovengrens, maar liever onder de 100%. Een nadere analyse is opgemaakt in de geactualiseerde schuldennotitie van 26 maart 2016 en is met de raad gedeeld.

Solvabiliteit:
Het procentuele aandeel van het eigen vermogen op het totaal van het vermogen. Deze ratio geeft aan in hoeverre een organisatie aan de financiële verplichtingen voor de lange termijn kan voldoen. Algemeen gehanteerde streefwaarde is minimaal 20% (eigen vermogen/totale vermogen), maar liever meer dan 30%.

Toelichting ontwikkeling financiële kengetallen

De prognoses zijn overgenomen vanuit de Programmabegroting 2017 met daarin de ontwikkelingen vanuit het meerjarenperspectief, inclusief beleidstoevoegingen, verwerkt. In het meerjarenbeeld stijgt de schuldquote enigszins en blijft de solvabiliteit gelijk. Dit is als gevolg van de te plegen investeringen. De stijging blijft beperkt vanwege de afbouwende voorraad bouwgrond. De ingezette positieve ontwikkeling van de afgelopen jaren zal zich de komende jaren moeten bestendigen. Hierdoor zullen de balansratio's de komende jaren wellicht nog fluctueren voordat zij op of onder de normwaarde gaan uitkomen.

1. Netto schuldquote
De afgelopen jaren is de netto schuldquote sterk verbeterd. Deze verbetering van de schuldquote is het gevolg van een daling van de omvang van de schuld (van € 263 miljoen in 2011 naar ca. € 220 miljoen in 2021) en een toename van onze inkomsten. Bij ongewijzigd beleid zou de netto schuldquote, mede door een verdere afname

van de grondvoorraad, verder verbeteren. Echter met de ambitie van onze gemeente gaan investeringen gepaard die hoger zijn dan ons afschrijvingsniveau. Hierdoor daalt de netto schuldquote nog niet verder.

2. Solvabiliteitsratio
De solvabiliteit is in de periode 2014 tot 2016 sterk verbeterd naar onze streefwaarde van 20%. Deze verbetering volgt na een daling in de periode van 2011 (27%) tot 2013/2014 (15%) voornamelijk als gevolg van het treffen van de verliesvoorziening voor de grondexploitatie ten laste van de reserves. Wij verwachten de komende jaren een vrij constante solvabiliteit van ca. 21%.

Beleidstoevoegingen 2018-2021 (aanpassingen en aanvullingen t.o.v. PB2017)

Beleidstoevoegingen met structurele lasten

bedragen x € 1.000

Beleidstoevoegingen Structureel	Beleidstoevoegingen				Meerjarenraming			
	Termijn	Jaar	Investering		Jaren			
			bruto	netto	2018	2019	2020	2021
1. Participatie en ondersteuning			**-**	**-**	**- 80**	**-**	**-**	**-**
(n) Veiligthuis		2018			- 30			
(n) Laaggeletterdheid		2018			- 50			
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid			**30.870**	**10.761**	**-**	**- 190**	**- 222**	**- 118**
(n) Bovenwijkse investeringen:								
- Barneveld Noord	20	2018-2020	11.900	3.570		- 51	- 103	- 51
- Holzenbosch II en III	20	2018-2019	5.700	1.710		- 51	- 51	
- Thorbeckelaan Noord	20	2020-2022	6.310	1.893				- 32
- Verbindingsweg	20	2018-2019	3.960	1.188		- 33	- 33	
(n) Harselaar-Oost revitalisering	20	2018	1.000	400		- 20		
(n) Uitvoeringsprogramma GVVP	15	2018	500	500		- 35		
(n) Uitvoeringsprogramma GVVP	15	2019	500	500			- 35	
(n) Uitvoeringsprogramma GVVP	15	2020	500	500				- 35
(n) Uitvoeringsprogramma GVVP	15	2021	500	500				
3. Woon- en leefomgeving			**8.198**	**8.198**	**- 267**	**- 105**	**- 30**	**- 207**
(a) Huisvesting onderwijs 2018		2018	3.518	3.518	-	- 85	-	-
(a) Huisvesting onderwijs 2019		2019	340	340	-	-	- 10	-
(a) Huisvesting onderwijs 2020 *		2020	475	475	-	-	-	- 33
(n) Huisvesting onderwijs 2021		2021	1.419	1.419	-	-	-	-
(a) Gymlokalen VLC *		2020	2.376	2.376				- 76
(n) Aanleg veldverlichting sportcomplex 't Nieuwe Oost	15	2018	70	70		- 5		
(n) Muziekonderwijs		2018			- 12			
(n) Gelderse aanpak Energie		2018			- 25			
(n) Groenstructuurplan		2018			- 150		- 20	40
(a) Intensivering groot onderhoud wegen		2017-2023						- 138
(n) Intensivering onderhoud vastgoed MTB		2018			- 80			
(n) Uitvoering duurzame energie gemeentelijke gebouwen		2018				- 15		
4. Bestuur en interne dienstverlening			**-**	**-**	**- 8**	**-**	**-**	**-**
(n) Regionale samenwerking Amersfoort		2018			- 8			
(n) ICT en innovatie (o.a. Big data)		pm			PM			
Totaal structurele beleidstoevoegingen			**39.068**	**18.959**	**- 355**	**- 295**	**- 252**	**- 325**

** betreffende beleidstoevoeging was reeds opgenomen in de Programmabegroting 2017 , maar afschrijvingslast valt in de nieuwe jaarschijf*

Beleidstoevoegingen met incidentele lasten

bedragen x € 1.000

Beleidstoevoegingen Incidenteel	Beleidstoevoegingen				Meerjarenraming			
	Termijn	Jaar	Investering		Jaren			
			bruto	netto	2018	2019	2020	2021
1. Participatie en ondersteuning			**-**	**-**	**- 50**	**-**	**-**	**-**
(n) laaggeletterdheid		2.018			- 50			
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid			**-**	**-**	**- 110**	**- 110**	**- 85**	**- 35**
(n) Barneveld tomorrow		2018-2021			- 35	- 35	- 35	- 35
(n) Detailhandel - uitvoeringsprogramma		2018			- 25	- 25		
(n) Citymarketing: marketing en promotie		2018-2020			- 50	- 50	- 50	
3. Woon- en leefomgeving			**-**	**-**	**- 334**	**- 283**	**- 53**	**- 154**
(a) Huisvesting onderwijs 2018		2018			- 230			
(a) Huisvesting onderwijs 2019		2019				- 190		
(n) De Hofstee		2018			- 19			
(n) Beweeg- en sportfonds		2018-2019			- 25	- 25		
(a) Groot onderhoud wegen		2017-2021						- 116
(n) Uitvoering Manifest Gezonde Leefomgeving **		2018-2021			- 30	- 38	- 23	- 8
(n) Toekomstbest. Recreatiesector – Vitale Vakantieparken **		2018-2021			-	-	-	-
(n) Toekomstbestendige Veehouderij **		2018-2021			- 30	- 30	- 30	- 30
(n) Vrijkomende Agrarische Bebouwing		2018-2021			PM			
4. Bestuur en interne dienstverlening			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal incidentele beleidstoevoegingen			**-**	**-**	**- 494**	**- 393**	**- 138**	**- 189**

*** deze beleidstoevoegingen worden gedeeltelijk bekostigd uit het Ontwikkelingsfonds platteland (€ 135.000) en reserve regio Foodvalley (€ 138.000)*